

Tjaša Mislej

Prva beseda je mama

Osebe:

Liza
Marko
Jadranka
Sanja
Anton
Ema
Luna
Katja
Aleks
Ksenija
Tina
Igor
Barbara
Ronja
Sašo
Ronjina mama
Ronjin oče
Alen
Alenov oče
Psihologinja
Maša
Milan
Laura

Prolog

To je antropomorfno slikanje čudeža spočetja.

So biološki procesi in so interpretacije. Biologija in ideologija.

Začne se takole. Pospešeno dihanje, stik kože s kožo. In potem izliv! Več sto milijonov semenčic se odpravi na dolgo pot. Zaslišijo se mehki zvoki violin, najprej počasi, potem vedno hitreje. Pridruži se kontrabas, ki daje ritem. Pam pam pam pam pam. Violine igrajo vedno glasneje, godejo in godejo. Tempo je navdihujoč. In nenadoma pavza. Zastane dih. Iz skupka foliklov se izloči en glavni, dominantni folikel, razpoči se in ven pride zrela jajčna celica, ki potuje v jajcevod. Ovulacija!

Godala se vrnejo kot prebujajoča se sila. Pridruži se ženski pevski zbor. Po prostoru se razlije nebeška harmonija godalnega orkestra, sopranov in altov. Vse celice v človeku imajo po 46 kromosomov. Samo spolne celice jih imajo po 23. Ko se združijo z nasprotno spolno celico, nastane nova, edinstvena in neponovljiva kombinacija 46 kromosomov. Do jajčeca priplava nekaj sto semenčic in le eni uspe prodreti v sredino in oploditi jajcece. Genski material se združi v novi celici! Spočetje! Aleluja!

Glasba se razživi. Slišimo violine, kontrabase, vokale, pozavno, klarinet. In zdaj pridejo še bobni. Bobni okrepijo naraščajoči ritem. Tu-dum-tu-dum-tu-dum.

Jajcece se po oploditvi začne deliti. Najprej na dve celici, nato na štiri in tako naprej. Ko pride do primerne okolja, do maternice, se tam ugnezdi in postane zarodek. V šestem tednu na ginekološkem pregledu ultrazvok zazna pulziranje tkiva, iz katerega se bo izoblikovalo srce. Pulziranje je zelo hitro: tum tum tum tum tum tum.

V sedmem tednu se pojavijo zasnove okončin in notranjih organov. V devetem tednu zarodek tehta tri grame. V desetem tednu ima ženski zarodek jajčnike, moški pa testise. Začne se faza ploda!

Ritem bobnov se upočasni. V ospredje stopijo godala.

V dvanajstem tednu je plod dolg približno šest centimetrov in se lahko premika. V dvajsetem tednu plod sliši in se odziva na zvoke. Pri štiriindvajsetih tednih odpre oči, pojavijo se obrvi in trepalnice. V triintridesetem tednu se namesti z glavo navzdol.

Vrnejo se bobni in ritem glasbe se stopnjuje, slišimo violine, klarinet in angelsko harmonijo ženskih vokalov.

V štiridesetem tednu je plod dolg okrog 50 centimetrov. Porod se začne zaradi izločanja estrogena. Maternični vrat se mehča in odpira, maternica se stiska in krči vedno močnejše, močnejše in močnejše, dokler se ne zgodi neverjeten iztis tri- do štirikilogramske gmote kosti in mesa skozi skrajno razširjeno materino medenico in nožnico, pri čemer pogosto pride do krvavitev in raztrganin.

Tišina. Glasba potihne. Vpitje zaradi porodnih bolečin potihne.

In potem ... Dojenčkov jok. Prvi glas novega bitja.

Liza

Liza (23), Marko (29), Sanja (26), Jadranka (60), Anton (64)

LIZA: Ko sem zvedla, je bil najprej šok. In strah. In spraševanje, kaj bom nardila.

Čutila sem, da zgubljam kontrolo. Da to ni več moje življenje. Ko sem povedala Marku, je bil ... zmeden. Nič ni rekel. Čakal je in ugibal, kaj si jaz mislim. In sem mu povedala. Da moram to prekinit. In se vrniti v svoje življenje. Rekel je, da me razume. Brez očitkov, brez nepotrebnih vprašanj. Šla sem na pregled, dobila napotnico, se naročila za poseg. V soboto zvečer sem rekla Marku, da pejva nekam ven, nekam na parti, da bi vsaj za par ur pozabila.

Nočni klub. Glasna elektronska glasba. Liza in Marko plešeta na plesišču. Objemata se, poljubljata se. Klub je poln. Vsi plešejo, se zabavajo. Liza si prižge cigareto.

MARKO: A si ziher, da lahko?

LIZA: Pa ja. Lastnik pusti, da kadimo notr.

MARKO: Pa ne to. Sej veš ...

LIZA: Kaj?

MARKO: Ja ... *Poboža Lizin trebuh.*

LIZA: In kaj? Ne štekam.

MARKO: Mejbi ne bi smela kadi.

LIZA: V sredo sem naročena za splav. Kaj ti je?

MARKO: Ja, vem ... samo ... A si ti ziher?

LIZA: Kaj?

MARKO: A si ziher?!

LIZA: Fak, Marko. Pogovorila sva se. Zakaj mi morš zdej morit?

MARKO: Sej ti nočem. Samo ... Pač tko na hitro sva se odločila.

LIZA: Brezveze odlašat. In nočem zdej mislit na to, okej?! *Gre stran od Marka.*

LIZA: Sej enkrat bi najbrž mela otroka. Samo ne zdaj. Še faksa nimam narejenega. Kje je šele redna služba. Marko dela v lokalu, izmensko delo. Na starše se ne morem zanašat. Oči je že star in ... ni več najbolj zdrav.

Mami pa skoz dela. Enostavno ne morem ... Ne moreva ... Odločila sem se in nočem se utapljat v krivdi. Ves čas mislim na to. V meni je majcena gmota novih celic ... Ampak to so samo celice, ki se delijo. So del mojega telesa, del mene. Zavedam se, da bi v nekem drugem času iz tega lahko nastalo novo bitje. Vsak mesec, ko iz mojih jajčnikov pride jajčna celica, bi lahko nastalo novo bitje. Pa ne nastane. In tudi zdaj ne bo. Ne še zdaj.

Naslednji dan. Marko in Liza v stanovanju. Še v pižami. Pozen zajtrk.

MARKO: Em ... Sori za včer. Za tist ... Sej veš.

LIZA: Že v redu. Sam rada bi šla naprej.

MARKO: Ja, itak. Če si se tko odločila.

LIZA: Odločila sva se skupi, midva. Ti sam si rekel, da ni pravi čas.

MARKO: Ja, valda.

LIZA: Sploh, če misliš imet svoj lokal.

MARKO: Ja. Sej, se strinjam.

LIZA: Okej.

MARKO: Okej.

Tišina.

MARKO: A greva nekam ven? Na šetnjo pa na kakšno kavo?

LIZA: Hotla sem še neki za faks delat.

MARKO: Bejba, nedelja je. Frej sem.

LIZA: Ful stvari mam za oddat. Lahko greva po kosilu nekam.

MARKO: Okej.

LIZA: A boš ti neki skuhal na hitr?

MARKO: Loh, ja.

LIZA: Kul.

Pri vratih pozvoni.

LIZA: A se ti je kdo najavu? Aco?

MARKO: Ne. Ne vem.

LIZA: A greš odpret, pliz. Jaz se grem obleč.

Liza gre v kopalnico. Marko si hitro potegne gor trenirko in gre odpret. Pred vrati stojijo Markova mama Jadranka, Markov oče Anton in sestra Sanja.

SANJA: Surprajz!

JADRANKA: Sine, čestitam! Sine moj!

ANTON: Čestitke. Nije važno, neka bude šta bude, samo da je muško!

SANJA: Ati!

ANTON: Kaj? Hecam se. Bravo, sine.

JADRANKA: Kje je Lizika?

MARKO: Em ... V kopalnici. Kaj mate to?

Jadranka stopi mimo Marka v stanovanje. Na mizo postavi posodo s štruklji. Za njo vstopi še Anton, ki nosi velik lonec s kokošjo obaro. Sanja ima v eni roki šop balonov, na katerih so narisane štorke z dojenčki, v drugi roki pa rumene volnene copatke.

MARKO: Vatdafak, Sanja? Kaj je to?

SANJA: Presenečenje!

MARKO: Pa rekel sem ti, da bod tih. Ne morem verjet, da si zblebetala matki.

SANJA: Nisi mi rekel, da ne smem povedat.

MARKO: Ja pa sem ti! In to dvakrat!

SANJA: Ne, nisi.

MARKO: Ti ne štekaš. Liza ne bo rodila.

SANJA: Kaj?

MARKO: Na splav gre.

SANJA: Fak. Zakaj mi nisi rekel?

MARKO: Ja, pizda, Sanja. Zakaj me nisi poklicala?

SANJA: Sej sem te, pa se nisi javil.

MARKO: A lahko poveš mami, da si se zmotila ... Lej, najboljšo, da vsi čim prej greste, preden Liza ...

SANJA: Ti ji povej. Ona misli, da bo dobila vnuka.

MARKO: Fak, Sanja! Fak!

Markova mama in oče v kuhinji obešata velik napis »Prihaja dojenček«.

MARKO: Mama, kaj je to? Kaj delata?

JADRANKA: Samo jedan mali transparent.

MARKO: Mali transparent? Čez celo kuhno je.

JADRANKA: Pa imata malo kuhinjo.

ANTON: Celo stanovanje je majhno. Miniaturno.

MARKO: Ja pač. Garsonjera je. Fora garsonjere je v tem, da je mejhna.

JADRANKA: Kje bo pa dojenček spal?

MARKO: Em ... mami ...

JADRANKA: Ja, sine?

MARKO: Šit.

Iz kopalnice pride Liza.

LIZA: Ko sem prišla iz kopalnice, mi najprej ni blo nič jasno. Cela Markova družina, zbrana v kuhinji, vsi nasmejani, Marko pa s paniko v očeh, na mizi ogromen lonec, Sanja z baloni. Potem sem zagledala napis »Prihaja dojenček«. Kaj?! Bila sem čisto utrujena, z mačkom od prejšnje noči in v skrbah zaradi splava. Sploh nisem mogla dojet, kaj počnejo tam.

LIZA: Živjo. Kaj je to?

JADRANKA: Lizika! Čestitam, krasna novica!

ANTON: Čestitam, čestitam. Z Jadranko sva oba ... Vsi smo veseli.

JADRANKA: Daj ji, no.

Sanja izroči Lizi par volnenih copatkov.

SANJA: Rumeni so, ker pač ... nismo vedli, kaj bo ...

LIZA: Marko?

MARKO: A se lahko pogovoriva?

LIZA: Ja, dajva se.

MARKO: A nama lahko daste pet minutk? Sanja, sej veš, kje je kava. A lahko ... Eno kavo skuhi za mami. Pliz.

SANJA: Okej.

JADRANKA: Bom jaz skuhala. Sanjice, ti se usedi.

SANJA: Sej bom jaz, mami ... Jaz bom.

Marko in Liza gresta v kopalnico.

MARKO: Fak. Štala.

LIZA: Kaj se dogaja? Kaj točno si jim reku?

MARKO: Nič.

LIZA: Aha. Nič? V kuhni mava dvajset balonov in ogromen napis »Prihaja dojenček«! Jadranka je došla sa loncima. Halo, model?! Ne mi nabijat, da jim nisi nič reku!

MARKO: Šiiit.

LIZA: Ja, šit. Kaj bova zdej?

MARKO: Ne vem.

LIZA: Ti boš šel lepo tja in jim povedal, da tega otroka ne bo.

MARKO: Fak. Mama bo ... Kap jo bo.

LIZA: Super. Tvoji me bojo sovražil.

MARKO: Ne bojo.

LIZA: Ne štekam. Zakaj si jim moral povedat?

MARKO: Sanji sem čist tko ... pač omenil. Pa reku sem ji, naj bo tih. In evo. Ta mala je kriva. Blebetuša jedna ... Da ji šamar opalim.

LIZA: Sekici si povedal. Pizda, poznaš jo. Veš, da ni zanesljiva.

MARKO: Očitno je vse narobe razumela.

LIZA: Obviously!

MARKO: Lej, zrihtal bom. Povedal jim bom. Okej?

LIZA: Okej.

MARKO: Pejva. *Gre v kuhinjo.*

LIZA: Marko je šel v kuhno, jaz bi pa najrajši ostala kar v kopalnici. Fak. Zakaj je blo tega treba? Imela sem občutek, da me Jadranka že itak ne mara. Nisem je dobr poznala, ampak vedla sem, da občasno hodi v cerkev. Bala sem se, da me bo krivila. Da bom tista ta grozna, ta egoistična in ne vem, kaj še vse. Glava me je bolela in ni mi pasalo nič jest, še posebi pa ne njene mastne juhe.

Jadranka na štedilniku greje kokošjo juho.

JADRANKA: Evo, juhica bo takoj. Marko, boš ti tudi, a ne?

MARKO: Ja, lahko. Mami ...

JADRANKA: Daj ove ... krožnike, prosim te, srce.

ANTON: Vsi bomo juho! Je že čas za kosilo.

JADRANKA: Juhe je dovolj. *Prinese lonec na mizo in začne nalivati.* Tako.

LIZA: Joj, hvala. Jaz bi čist mal. Mi ne paše.

JADRANKA: Pa to je pileća juha. To ti je najboljša za nosečnost. Zdaj moraš pazit, kaj boš jedla. Marko, poslušaj me. Noseča žena ne sme bit lačna. Če bo rekla sladoled, greš v market po sladoled. Če bo rekla čevapi, greš in pečeš čevape. A si slišal, Marko?

MARKO: Em ... Ja.

LIZA: Ja ... Khm.

MARKO: Em ... Liza v bistvu ... Ona ... ne mara čevapov.

JADRANKA: Pa v redu. Lahko tudi zrezak ali kobasico. Samo da bo jedla meso. Za proteine.

ANTON: Mmm, dobra juha. Super je. Bravo.

JADRANKA: Še štrukle so za potem. Lizika, še juhice?

LIZA: Hvala, ne morem.

JADRANKA: Ti je slabo? O, sirotica.

LIZA: Mah, ne. No, malo.

JADRANKA: Ne sekiraj se. Samo neka se rodi živ i zdrav.

LIZA: Marko?

MARKO: Ja no ... Z Lizo sva se pogovarjala ... To ti ne bo vseč, mama.

JADRANKA: Kaj?

MARKO: Em ...

SANJA: Daj, govori. Povej ji.

MARKO: Ta mala, ti pa sam nehi. Z Lizo sva se pogovarjala, da ... Letos ne bova šla v Vodice na morje.

LIZA: Kaj?

MARKO: Oprosti, mama. Rekla sva, da bi rada šla še kam drugam.

JADRANKA: Pa kam?

MARKO: Em ... V Maroko al pa na Šrilanko, ne veva še.

JADRANKA: Nona bo užaljena. Pa kje si ti našel Maroko?

SANJA: Ja, res. Maroko?

JADRANKA: E, noseča žena po svetu s trebuhom. Pa vročina pa komarci ... Zakaj?

LIZA: Se opravičujem. Marko, a lahko v kopalnico?

MARKO: Aha, ja. Em ... Samo malo. Vi kar jejte. Bova takoj.

Marko in Liza gresta v kopalnico.

LIZA: Kaj je s tabo? Zakaj ne poveš?!

MARKO: Sej bom. Če mi boš dala čas ...

LIZA: Morje, Maroko? Kr neki lapaš, model.

MARKO: Moram najt pravi moment.

LIZA: Se bojim, da je že prepozn za to.

MARKO: Šiiit.

LIZA: Ne odlašej. Povej, še preden me bo začela z burekom pitat.

MARKO: Tist ni burek. Tist so štrukle s sirom.

LIZA: Samo povej že!

MARKO: Okej, okej. Bom. *Gre v kuhinjo.*

LIZA: Štrukli, burek, zeljanica. Whatever. Imela sem mačka, hotla sem, da grejo in odnesejo vse tiste blesave balone. In rumeni copatki ... Za koga? Za koga?! Nobenega dojenčka ne bo. Ga ni. Ni dojenčka! Nisem hotla mislit na to, kaj bi bilo, če bi bilo, če ne bi, če bi, če če če ... Zakaj so mi prišli mahat pred nosom z baloni in copatki?!

Liza in Marko se vrneta k mizi.

ANTON: Khm, sine. Z mamó sva razmišljala ...

MARKO: Neki vama moram povedat.

ANTON: Čakaj, najprej jaz. Z mamó sva se odločila, da bomo menjali avte.

SANJA: Aja?

MARKO: Kakšne avte?

ANTON: Vi dobite naš avto in mi vzamemo tvojega cliota.

SANJA: A res?!

ANTON: Z mamó se ne voziva velik. Ne rabimo mi karavana. Sanja, otrok bo rabil prostor. V cliota še vozička ne moreta dat. Morala se boš prilagodit.

SANJA: Aja?

MARKO: Ne, resno. Ni treba. Ne rabiva večjega avta. Okej!?

LIZA: O, šit, mislim, da mi bo slabo.

JADRANKA: Slabo! Dete moje. Kaj rabiš? Hočeš še juhe?

LIZA: Ne, ne, ne! Vodo. Mal vode, prosm.

JADRANKA: Marko, daj vodo.

LIZA: Pa še lavor. Za vsak slučaj.

Marko prinese kozarec vode in plastični lavor. Liza naredi požirek vode. Potem se nasloni nazaj.

MARKO: A si v redu?

LIZA: Slabo mi je.

JADRANKA: Joj, sirotica.

SANJA: Čist bleđa je.

JADRANKA: Bi jedla kaj? Boš štrukle?

LIZA: Marko, lavor! Vzame lavor in bruha.

MARKO: O, šit.

SANJA: Primi ji lase, no.

MARKO: Sej bo. V redu bo.

LIZA: Fak. Pardon. Se opravičujem.

ANTON: Da ni to slučajno od juhe?

JADRANKA: Od juhe?!

ANTON: A veš, Ranka. Men je tud malo čudno v trebuhu.

JADRANKA: Glupane, ni to od juhe! Žena je trudna, isuse.

LIZA: Ne ne, ziher ni od juhe. Včeri sem preveč spila. Ne bi smela mešat džina pa vodke. Tist me je čist ubil.

JADRANKA: Kako?

MARKO: Liza je ... Liza ni ... Ona bo ...

LIZA: Sanja, a imaš kakšen čik?

SANJA: Ja, mam.

LIZA: Včeri sem skadila celo škatlo in nimam nobenih čikov doma. Lej, Jadranka ...

Res, oprosti. Ampak čist vseeno je, če kadim al ne. A je tko, Marko?

MARKO: Em ... Ja. Liza ... Ona v bistvu sploh ni noseča. Mislim ... je noseča.

Ampak kmal ne bo več. Sanja je vse narobe razumela.

SANJA: Ej, ne zdej mene krivit.

JADRANKA: Ne razumem.

MARKO: Liza ne bo rodila.

LIZA: V sredo ob 8.00 sem naročena za splav.

JADRANKA: Splav?

MARKO: Ja, mami. Splav. Abortus. Sej veš, kaj je to?

JADRANKA: Splav. Aha ...

Tišina.

JADRANKA: V redu. *Strga napis.*

MARKO: Mami?

JADRANKA: Me sploh ne briga. Ne, stvarno. V redu je, sine.

MARKO: Žal mi je, da si prinesla balone in juho in vse ... V bistvu je Sanja vse zajebala.

SANJA: Ne pa ne! Nisi omenjal splava.

MARKO: Rekel sem ti, da še ne veva, kaj bova. In da bod faking tih!

SANJA: Nisem vedla, nisem nalašč, pizda.

MARKO: Okej. Pol vsaj priznaš, da si zajebala?!

SANJA: Nisem nalašč!

Tišina.

JADRANKA: Eno vprašanje. Zakaj splav?

ANTON: Čaki no, Ranka! Ne rabiš tega spraševat.

JADRANKA: Da, ne ne ... Oprosti.

SANJA: Pusti človeka na miru. Lizi je že itak težko.

JADRANKA: Da, da. Razumem. Razumem. Evo, šutim.

Tišina.

ANTON: A bi mi šli počas?

JADRANKA: Samo tole povem ... Marko, star boš 30 let. Kad sam te rodila, je bio rat.

Vojna, Marko. Med vojno smo rojevali.

MARKO: In kaj pol, mami?

JADRANKA: Nič. Nič.

Tišina.

JADRANKA: V redu je. Liza ... Oprosti. Žal mi je, če ... Če sem rekla kaj narobe.

Samo ... Jaz ... Ne, oprosti. Upam, da bo vse v redu. Pa ja. V redu boš. Ne brini se, dobro?

LIZA: Okej. Hvala.

Tišina.

JADRANKA: Oh, ja. *Na jok ji gre.*

ANTON: Ajde, gremo, gremo.

JADRANKA: Juho in štrukle vama pustim. Ne bosta rabila kuhat.

MARKO: Super. Hvala.

ANTON: Prid, Ranka. Gremo ... Ne sekiraj se. Liza, mlada si.

LIZA: Ja.

ANTON: Adijo.

SANJA: Fak ej. Sori, Marko. Drži se, Liza.

LIZA: Hvala. Dijo.

LIZA: Ko so odhajali, sem zadrževala solze. Nisem se hotla razjokat pred njimi.

Pizda, zakaj se je moralo vse tko zakomplicirat! Marko jih je spremil do vrat, jaz sem pa samo sedela na kavču in probala dojet, kaj se je zgodil. In slabo mi je blo za znoret.

LIZA: Fak. Marko! Marko, lavor, lavor! Hitr!

Marko priteče in ji poda lavor. Liza še enkrat bruha.

MARKO: A si v redu?

LIZA: Ja. Sam mal tišine rabim. Dobr, da so šli.

MARKO: Fak, Sanja me je totalno razpizdila.

LIZA: Bed ji je blo. Za Jadranko pa ne vem, kaj nej si mislim. Že prej me ni marala ...

MARKO: Ni res.

LIZA: Zdej bom pa še morilka prvega vnuka.

MARKO: Nehi. Itak da ne. Sej ti je rekla ...

LIZA: Ja, da razume. Mah, ne vem ... Fak, moja glava. Mi loh daš en kozarc vode?

MARKO: Izvoli. A bi se ulegla? Počivej. *Boža Lizo po laseh.* Vse bo okej.

LIZA: Strah me je, da bo bolel.

MARKO: Šit. S tabo bom šel. Če ti je okej.

LIZA: Ja itak. Hvala.

LIZA: V sredo ob 8.00 sem prišla v pisarno Svetovalno-socialne službe na Šlajmerjevi 3a. Izpolnila sem kup obrazcev, odgovarjala na neprijetna vprašanja o nosečnosti in neuspešni kontracepciji. Čez pol ure sem v ambulantni št. 3 dobila list z navodili in dve škatlici. Doma sem vzela majhno belo tabletko mifepristona, ki ustavi delovanje posteljice. V večini primerov zarodek v 48 urah odmre. Občutila sem vrtoglavico in slabost. Cel dan sem preležala. Ponoči sem se zbudila prepotena, po trebuhu me je zvijalo. Dobila sem drisko. Celo noč sem se premetavala. V petek zjutraj sem šla nazaj na Ginekološko. Sprejeta sem bila na oddelek. Marko ni smel zraven. Dobila sem štiri vaginalete v nožnico. Misoprostol za krčenje maternice. In paket debelih vložkov za krvavitev. Sestra je k bolniški postelji postavila kozarec vode in dve tableti proti bolečinam. Kmal so prišli krči in slabost. Ostra bolečina je prihajala v valovih, najprej v križu, potem se je razlila čez trebuh in mi stisnila notranjost drobovja, kot bi me z nožem parali od znotraj. Pogoltnila sem obe tableti na polici. Krči so se stopnjevali. In bolečina. Sestro sem prosila, če mi lahko da še kaj proti bolečinam. Rekla je, da sem že dobila maksimalno dozo. Zvila sem se v položaj fetusa in stiskala rob blazine, ko me je zgrabil krč. Iz nožnice je tekla kri. In majhni koščki. Večkrat sem zamenjala krvav vložek. Po treh urah sem sedela na straniščni školjki in iz nožnice mi je padla kepica tkiva. Slišala sem pljusk. Otrpnila sem. Nisem hotla pogledat. Samo potegnila sem vodo. Po tem so se krči umirili. Ko me je prišla pregledat zdravnica, je rekla, da lahko grem. Marko me

je čakal na hodniku in mi pomagal do avta. Bilo je težko, ampak ... Nisem obžalovala. Nikol mi ni bilo žal. Zame je bil to edini izhod.

Miti o materinstvu

- Včasih sem živčna razvalina ... Kriva! Nisem mogla roditi, otroka so mi morali ven izrezati ... Kriva! Nisem znala dojit, ni bilo mleka ... Kriva! Jaz sem dojila do tretjega leta ... Kriva! Moje naročje ni vedno mehko in varno zavetje ... Kriva! Ne znam postavljati mej ... Kriva! Povzdigujem glas in se derem ... Kriva! Ne želim imeti otroka. Kriva! Ne morem imeti otroka. Kriva! Imam otroka in večkrat mi gre na jetra. Kriva! Preveč skrbim in sem helikopterska mama. Kriva! Moja mama je bila pijanka in do nje ne čutim nobene hvaležnosti. Kriva! Sovražim kuhanje in pucanje hiše. Kriva! Moj otrok je center mojega sveta. Kriva! Moja mama se ni nikoli postavila zase niti zame, zato ji zamerim. Kriva! Nočem vzeti bolniške in grem v službo, čeprav je otrok prehlajen. Kriva! Nikoli ne bom tako dobra, kot je moja mama. Kriva! V nedeljo delam, namesto da bi se ukvarjala z otroki. Kriva! Ne morem se znebiti občutka krivde. Kriva, kriva, kriva!

Nekaj mitov o materinstvu:

- Mit št. 1: Vsaka ženska po naravi hoče biti mama!
Materinski nagon ne obstaja. Čeprav je zelo priljubljen in nekateri mislijo, da ga je treba braniti.
- Mit št. 2: Mamina skrb je najboljša skrb!
Mama oziroma dober starš je lahko kdorkoli. Odrasla oseba, ki ustvari varno čustveno vez z otrokom in zanj ljubeče skrbi.
- Mit št. 3: Otrok ima potrebe, ki jih lahko zadovolji samo mama!
Mit o nujnosti materinstva zmanjšuje vlogo očeta in drugih skrbnikov. In žensko privezuje na dom in otroke.
- Medea je ubila svoje otroke. Fedra je pecala pastorka. Ema Bovary je zapustila otroka zaradi ljubimca. Ana Karenina je zanemarjala otroka zaradi ljubimca. Nora je zapustila družino, ker je hotela biti malo sama ... Ampak vse te pokvarjenke ... te prasice so bile kaznovane!

Ema

Ema (32), Aleks (36), Katja (32), Luna (5), Liam (20 mesecev)

EMA: Tisti vikend je šlo vse narobe. V petek sem cel dan hitela, da sem pravočasno skuhala za Liama, da sem šla prej po Luno v vrtec, da sem dala Liama hitro spat, da bi bil mir med obiskom. Seveda je bila kuhna vsa razmetana. Pa cel kup opranih cunj na kavču, ker jih nobeden ni imel časa zložiti. Prvič od selitve je prišla na obisk sošolka s faksa.

Pri vratih pozvoni.

EMA: A je že tukaj?! Pa rekla sem ji, naj ne zvoni. Če se Liam zbudi ...

Ema gre odpret. Pred vrati je Katja.

KATJA: Ema! Živjo!

EMA: Hej! Končno ti je ratalo ...

EMA: Na faksu sva se družili vsak dan. Zdej pa ... Ne vem ... Več kot eno leto se nisva dobili. Po telefonu sem ji večkrat razlagala o vseh težavah z gradnjo, pa sem mislila, da jo hoče končno videt – to hišo. In sem ji želela razkazat vse sobe. Končno imam prostor za ločeno spalnico in otroško sobo. In še kabinet, da bom lahko v miru delala ... Ko sem pogledala Katjo, se mi je zdel, da je v resnici sploh ne zanima. Bila je nekako odsotna. Nekaj med nama je bilo čudno ... drugače. Potem sem skuhala kavo.

Čez pol ure. Ema in Katja sedita za mizo v kuhinji. Ema naliva kavo. Luna se igra na tleh.

EMA: A boš z mlekom?

KATJA: Lahko, ja. A maš mogoče sojino?

EMA: Ne, sori. Sam navadno.

KATJA: Ej, ni panike. Bom brez.

EMA: Lahko ti pa mal svojga not stisnem, a? To je najbolj bio in eko.

KATJA: Eee ... Raj ne.

EMA: Sej se hecam. Joke, stara.

KATJA: Aja. Heh.

EMA: Dej ... A boš kake piškote al pa kej?

KATJA: Ne smem nič sladkega. Mam dieto.

EMA: Ti? Pa zakaj? Super zgledaš. Fak, jaz pa ne morem nazaj v formo.

KATJA: Ne sekiri se.

EMA: Pa čiki? Ti ne kadiš več?

KATJA: Zaenkrat mi ratuje.

EMA: Dbest. Jaz tud nisem, ko sem bla noseča. Zdej pa spet prižgem ... tu in tam. No, vsak dan.

KATJA: Ti kar dej, če boš ... Men ni panike.

EMA: Zunej mam še vse razrito. Terasa še vedno ni končana. Ta škarpa zuni ... Aleks jo sam dela iz lokalnih kamnov. In za vsak kamen študira, kako bo obrnjen. Mah, lej, skoz je neki.

KATJA: Sliši se ful komplicirano.

EMA: Pet let življenja sem dala za to bajto. Iskreno – če bi prej vedla, ne bi šla gradit.

KATJA: Ampak, lej. Hiša stoji. Pizda, hišo imaš, Ema. Kar svojo hišo!

EMA: No, v bistvu jo ima banka.

KATJA: Marsikdo sploh kredita ne dobi dons.

EMA: Sej vem. Ampak včasih je prov strašljivo ... Tak scary občutek, da si dolžen cel kup keša. A vidva sta še kar v najemu?

KATJA: Ja. V Ljubljani je noro s temi cenami.

EMA: Zakaj pa ne gresta mal stran?

KATJA: Kam? A sem?

EMA: Recimo.

KATJA: Sej je lepo, ne rečem. Narava pa vse zeleno. Čist zrak!

EMA: Diši po gnoju!

KATJA: Ni hrupa, ni cest.

EMA: Najbližji sosedi so 300 metrov stran. In še to so vsi stari.

KATJA: Fak, Ema. Ne vem ... A ti ni nič ... dolgčas tuki?

EMA: Dolgčas? Ah, kje. Ne. Sej je samo pol ure do Ljubljane.

KATJA: Jaz sem rabila 45 minut.

EMA: Če je gužva.

KATJA: To je pa itak vedno. Mah, jaz se ne bi mogla vozit vsak dan. Ni šans.

EMA: Verjamem. Eno leto smo že tuki, pa ti je šele zdej ratalo prit.

KATJA: Sori. Sej bi prej prišla ... Samo ... sej veš. Pač ni časa. Pa daleč ste. Če bi bila bližje ...

EMA: Nisem v drugi državi doma.

KATJA: Lahko bi pa ti večkrat prišla v mesto. Kolkrat sem jaz tebe vabila ...

EMA: Sej vem ... Dej, a si lačna? A boš kej jedla?

KATJA: Ni treba.

EMA: Mal sira pa kruha pa zelenjave.

KATJA: Lahko.

Ema na hitro nareže malo kruha, sira in zelenjave.

EMA: Ej, dej mi raj povej, kako je kej na faksu? Gospa asistentka!

KATJA: Na faksu je super. Valda tud naporno. Vsi seminarji, projekti, članki. Pa konzultacije s študenti. Za ta semester so mi dali še dodatne vaje in potem ...

EMA: In potem ... Potem mi je deset minut razlagala o svoji obetavni karieri mlade asistentke, bodoče profesorice na fakulteti, kateri članek je bil objavljen v kateri reviji, kako se super razume s kolegi in valda tud s študenti, še faking tečna predstojnica jo podpira ... Vem, da bi morala bit vesela zanjo. Hotla sem bit. Trudila sem se poslušat z nekakšnim navdušenjem, prikrit, da v resnici z vsako njeno besedo bolj lezem skupaj ... Na koncu pa je priletela še zadnja mina.

KATJA: Tko da zdej samo še čakam na tisto recenzijo, da jo Juhant končno pošlje in ... no, maja nej bi šla v tisk. Moja prva monografija!

EMA: Uauu! Ej, čestitam.

KATJA: Hvala.

EMA: Kar monografija!

KATJA: Ja no.

EMA: Jaz pa slikanice pa dude iščem po bajti ...

KATJA: Ti bom poslala en izvod.

EMA: In to podpisanega!

KATJA: Itak.

EMA: Ej, em ... A veš, da jaz tud en članek pišem zdej. O rakastih celicah.

KATJA: Aja?

EMA: Za Cell Biology.

KATJA: Ja hudo.

EMA: Sej ne vem, če mi bo ratalo. Čez dva tedna je deadline. V laboratorij bi morala it po vzorce. Aleks ima pa ravno en velik projekt v firmi in je ves živčen. Vsak dan dela nadure.

KATJA: Aja, bedno. Boš pa za kakšno drugo revijo ...

EMA: To si govorim že pet let.

KATJA: Maš pač otroke. Jaz mam samo psa pa Roka, pa še tadv a sta mi včasih preveč. Si sploh ne predstavljam, kako bi ob vseh obveznostih ...

EMA: A Rok je v redu?

KATJA: Po starem. Preveč ima energije. Pa se mora s kolesom gonit v hrib vsak vikend.

EMA: A vama jaz mal otroke posodim?

KATJA: Ne, hvala. Pol rajši še enega psa vzameva.

EMA: A dej no. A te nč ne mika?

KATJA: Niti ne. Sej tvoja dva sta ful cukra. Samo ... Se mi zdi, da bi se morala odpovedat ful stvar em. Pa tud ... Ne vem, no ... niso glih najboljši časi za imet otroke. Da bi na svet prinesla nove človeške zajedavce.

EMA: Aha. Nikol nisem pomislila, da sta Luna pa Liam zajedavca. No, mogoče Liam, ker se hoče skoz dojit.

KATJA: Sori. Mislila sem čist tako ... globalno gledano. Ljudi je že itak preveč, izpušni plini uničujejo klimo, naravni viri so omejeni, rodovitnost tal je v kurcu, zaradi požarov vsako leto izgubimo ogromne površine gozdov. In samo še bolj vroče bo in vedno manj bo vode in hrane. Ljudi pa vedno več. In če upoštevam človeško naravo in egoizem, si žal ne morem delat utvar, da bomo znali sobivat.

Neizogibno bo prišlo do tretje svetovne vojne in vesplošnega klanja za surovine, za hrano. Samo še vprašanje časa – čez 15, 20, 30 let?

LUNA: A bo vojna, mami?

EMA: Ne, ah kje. Neee, nobene vojne ne bo. Ne skrbi, miška.

KATJA: Šit. Ups. Sori.

LUNA: Mami?

EMA: Daj, igray se pa ne prislušuj. Vse slišijo.

KATJA: Čist sem pozabila, da je tuki. Tko je pridna. Pa kolk je že velika! Ne morem verjet. Se mi zdi, da si bla ravnokar noseča. S tistim ogromnim trebuhom na zagovoru.

EMA: Ne vem, kako mi je takrat vse uspel. Zdaj se mi pa vleče ta doktorat ... Pa nikamor ne pridem.

KATJA: Takrat smo bili vsi ziher, da boš ti prva doktorirala.

LUNA: A veš, kaj je blo v vrtcu?

KATJA: Kaj pa?

LUNA: Na strehi je mela štoklja gnezdo. In v gnezdu so ble štokljice. Mladički. Vzgojiteljica nam je pokazala na spletni kameri.

KATJA: Oooo. A so bili luškani?

LUNA: Ja. Potem so vsi umrli.

KATJA: O, ne.

LUNA: Vzgojiteljica je rekla, da je pet dni padal dež in ... Bli so pokriti z blatom.

EMA: Podhladili so se.

KATJA: Ojoj, revčki.

EMA: Luna, a bi ti neki narisala za Katjo?

LUNA: Bom narisala štoklje.

KATJA: Pa nariši žive, okej?

LUNA: Okej.

KATJA: Veš kaj ... Šit, kmal bom morala it ... Neki mam nujno za službo.

EMA: Pa dej, ostani še mal. Aleksa do večera ne bo domov.

KATJA: Aja?

EMA: Mah, ta mesec ima ful stvari, neke frke s tujimi investitorji, bla bla bla.

KATJA: Ej, bod vesela, da ti plačuje kredit.

EMA: Itak da lahko plačuje, če že več kot deset let dela na karieri. Na inštitutu sem samo še za tretjino zaposlena. In še to za določen čas ... Ne vem, kaj bom potem. Pač preveč sem bla odsotna.

KATJA: Ko se boš vrnila, ti bodo dali nove projekte.

EMA: Čim prej moram končat doktorat. Liam gre septembra v vrtec, če bo prostor. Še čakam odločbo. Mah ... Aleksa izkoriščajo v službi. No, zraven ima pa še fitness in plavanje, ker drugače ga vse boli in ne more funkcionirat. Pa vsake toliko mora na drink s sodelavci, da ga nimajo za težaka. Pa vožnja sem in tja, gužva ... Sej veš.

KATJA: Super si je to zrihtal. Kdaj si šla pa ti nazadnje na drink, a?

EMA: Sej grem kdaj na kavo.

KATJA: Sama, brez otrok?

EMA: No ja ...

KATJA: Ajde, greva medve dons ven. Petek je. Počakaš, da pride Aleks domov, mu predaš otroke in prideš v center. A?

EMA: Sej bi šla, samo ... Niti ne vem, kdaj pride domov. Dons imajo še nek timbuilding po službi.

KATJA: Okej. Pol pa naslednji vikend?

EMA: Liam se še doji. Zvečer in še dvakrat al trikrat ponoči.

KATJA: Pa naj mu da Aleks po flaški.

EMA: Ne mara flaše. Vrže jo stran. In se dere.

KATJA: Čaki, kaj? A ti men hočeš reč, da že dve leti nisi mela prostega večera?

EMA: Em ... V bistvu ja. Če štejem še Luno, pa skor pet let.

KATJA: Fak! Pet faking let?! Naslednji vikend greva ven. Pa naj se Aleksu dere ponoči.

EMA: Hm ... Ne vem ...

KATJA: Ema!

EMA: Se bom probala zmenit ... Okej?

KATJA: Okej. Ti sam poklič, pa greva.

EMA: Okej. Valda, z veseljem bi šla drugač.

KATJA: Fak, no. Ne moreš bit tuki sama, sredi hoste, med jeleni pa medvedi.

EMA: Medvedi! Dej no ...

KATJA: Ej, lušno je blo. Zdej bom pa res res morala it. Moram še za službo delat
dons. Pa petek je, gužva na cesti ...

EMA: Ja ja. Sej štekam.

KATJA: Ej, drži se, a prav. Pa se slišiva, nujno! Pokliči, če boš šla kej v Ljubljano.

EMA: Okej.

KATJA: Fajn te je bilo videt po dolgem času. Ta prava gospodinja si ratala, maj gad.

EMA: Dej ne zajebavi.

KATJA: Sej je kul! Jaz nimam nič proti. Pa hecam se, stara. Hvala za postrežbo in vse.

EMA: Čeprav brez sojinega mleka.

KATJA: Lepo se mej. In poklič za drink. Nujno! Čav, Luna!

EMA: Ja, nujno. Čav!

Katja odide.

EMA: Prvič je bila pri nas in ni zdržala niti eno uro. Itak da bi šla takoj ven, pa bi se ga napila do konca, sam kako?! Nobenga nisem mela za čuvanje. Edinka sem. Moja mama živi na drugem koncu Slovenije ... Hipohondrična tašča Renata je pa preveč bolna, da bi otroke pazila. Faking domačica, ne morem verjet.

LUNA: Mami, a loh eno risanko?

EMA: Ne. Pejd se kej igrat ...

LUNA: A se greva enko?

EMA: Joj, Luna, ne morem. Zdej grem hitro pisat, dokler Liam še spi.

LUNA: Dej no ... A se greva neki igrat? Dej no, mami? Pliiiz!

EMA: Pššššt! Liama boš zbudila, kaj je s tabo narobe?!

LUNA: Oprosti.

EMA: Okej, v redu. Greva se enko. Prinesi karte.

LUNA: Ja!

EMA: Ko sem v petek zvečer oba nahranila, stuširala, počesala, skrtučila zobke, oblekla v pižamo in spravila v posteljo, sem bila že totalno zjebana. Najrajši bi si naštimala eno serijo in zaspala na kavču ... Ampak članek, biologija celice, regulacijski mehanizmi celične delitve ... Morala bi, res bi morala ... Usedla sem se za mizo v kuhni, prižgala laptop, poiskala vse knjige. Komaj petnajst minut sem delala za članek. In se je že zaslišal Liamov jok. Fak! A ne more spat niti eno uro skupaj?! Samo dere se pa dere! Že pet let ne spim normalno. Ponoči si včasih predstavljam ... ko ga prenašam po sobi ... kaj bi se zgodilo, če bi ... če bi ga samo malo ruknila z glavo. V steno. Tako ... po nesreči. Direkt v zid bi ga zabila s tisto kričečo glavo. A ne more enkrat normalno prespat noči? Že večkrat sem ga uščipnila. O, fak. Kaj je z mano. Grizel me je med dojenjem. To res boli. Enkrat se mi je ponoči zagrizel v bradavice ... In sem ga uščipnila. Močno. O, šit. Kaj mi je ... Zadaž sem ga, v vrat. Poznalo se mu je. Modrica. Vsak dan je bila drugačne barve. Cel teden sem molila, da Aleks ne bi opazil. In ni. Itak da ni. Se nima časa z njim ukvarjat ... Ta kreten ne bi opazil, če bi mu dva prsta manjkala. O, šit ... O, fak, ej. *Ema se spet usede k računalniku. Poskuša pisati naprej. Odpre knjigo, išče pravo stran ...* Ravno sem našla pravo stran, padla nazaj not v snov, začela tipkat nekaj, kar ima rep in glavo ... In se je pripeljal domov Aleks. Takoj sem slišala, da govori po telefonu. Službeno.

ALEKS *po telefonu*: Ja. Okej. V redu. Aja? A nismo rekli do 20.? Aha. A že? Ja, mhm. Aja? Šit. Okej, do 18. Prov. Ja, bom rekel še Aniti. Okej. Dijo. *Odloži telefon, pogleda Emo. Hej.*

EMA: Oj. Kdo je bil?

ALEKS: Grega.

EMA: Ob desetih zvečer?

ALEKS: Ja, vem. Noro. Neki se je spomnil, da mi mora nujno povedat glede enih rokov ... Kaj pa ti? A delaš?

EMA: Poskušam ... Preveč sem utrujena.

ALEKS: Mogoče boljše, da greš kar spat.

EMA: Ne vem, kdaj naj delam. Spet te cel dan ni blo.

ALEKS: Zakaj moraš to reč tko ...

EMA: Kako?

ALEKS: Ja, tko ... Kot očitanje. Povedal sem ti, da moram it zraven na timbiling.

EMA: Ja, vem. In kako je blo?

ALEKS: Grega je hotel bit smešen, mi smo se smejali njegovim šalam. Kot vedno. Kao druženje, ampak smo ves čas govorili o šihitu. Brez veze. Pa ta mala dva?

EMA: Celo večnost nista zaspala. Pa Luna me ni nič ubogala.

Aleks gre proti pomivalnemu koritu, opazuje razmetano kuhinjo. Hoče si natočiti kozarec vode, a ne more do pipe, ker je korito polno umazane posode.

ALEKS: Joj, Ema. Pa kakšno maš kuhno ...

EMA: Kaj? A jaz? Jaz?! Nisem vedla, da je to sam moja kuhna! Tko govoriš, kot da si en glup šovinist.

ALEKS: Oprosti. Nisem tko mislil. To mi je kar tko zletelo ven. Ti si pač doma zdej.

In nekak ... lažje bi ti blo, če bi sproti v pomivalca dajala. Sam to.

EMA: Ja, genialno, Aleks. Ne morem sproti, če je še čista posoda notr!

ALEKS: Ni se ti treba dret! Men ni problem posodo pospraviti. Samo, fak, niti vode si ne morem natočit, ker je celo korito zabasano. Pa drobtine po pultu, po tleh, okrog koša. Lej, sej ... ni panike. Samo ne štekam, da te ne moti ta kaos.

EMA: Zadnja stvar, k jo zdej rabim, je tvoja bedasta pridiga o pucanju.

ALEKS: Ema, no ... Fak. Cel dan sem bil v službi. Čist sem zjeban. Ne da se mi kregat s tabo.

EMA: Ti boš vsaj loh spal ponoč. Čez dva tedna moram oddat članek za revijo. Pa sploh nimam časa pisat al pa sem preveč utrujena.

ALEKS: Aja, članek ...

EMA: Halo? Desetkrat sem ti rekla, da moram pisat. Pa naslednji teden bi morala nujno v laboratorij po vzorce za doktorat.

ALEKS: Naslednji teden mamó štaló v službi.

EMA: Kot vedno.

ALEKS: Mislim ... Ko bo Liam v vrtcu, bo ful lažje. Sej si še na porodniški.

EMA: Kakšna porodniška, Aleks?! Kaj ti govoriš? Uradno se mi je že zdavnaj iztekla. Če hočem dobit nove projekte na inštitutu, moram čim prej doktorirat. Drugače mi samo še poučevanje ostane. Da učim bajlo al pa gospodinjstvo na neki bedni osnovki s tečno ravnateljico.

ALEKS: Ja, in? A to bi bilo tolk grozno ...

EMA: Ja! Rajši grem v Hofer delat.

ALEKS: Vse še boš, samo pač mal kasnej.

EMA: Ti že imaš kariero. Tebi je lahko govorit.

ALEKS: Sej te štekam. Samo ... Ne vem. Včasih se mi zdi, da si kr neki živčna. Tko, ne vem ... Mal brez razloga. Zakaj rineš takoj nazaj v službo? Glede financ nama nekak znese. Za kredit imamo. Pa za sproti.

EMA: Ne gre za keš.

ALEKS: Z novim avtom bova še počakala. Na dopust bomo šli nekam blizu, za krajši čas. Ne vem ... Bod vesela, da se ti ni treba vsak dan prebijat na šiht čez gužvo. Pa v slabem vremenu pa vse te scene. Ne vem, no ... a ti je dolgčas?

EMA: A ti mene sploh poslušáš? Že pet let sem na istem. Na isti točki. Skoz neki delam, pa nič ne nardim. Ti nikol nisi bil v takem položaju. Da bi moral svoje ambicije dat čist na stran.

ALEKS: Ne vem, če ti vidiš celo sliko. Trenutno je pač moja plača ...

EMA: Vem, da je tvoja plača zdej ful pomembna. Vem. Ampak nočem, da tko ostane celo življenje!

ALEKS: Lej, vsi ostajajo v službi do večera. Tud šef. A misliš, da grem jaz zadnji domov?

EMA: Ravno zato moram čim prej doktorirat, drugač bo vedno isto. Tvoja služba bo vedno večvredna. Ti boš večvreden.

ALEKS: Ej, nikol nisem tega rekel. Ema, no ...

EMA: Fak. Sori. Samo ... Skrbi me, da bo skoz tko.

ALEKS: Itak da ne bo. Lej, bom jaz ta vikend mal več z njima, pa boš ti lahko pisala. A prov?

EMA: Okej.

Aleks objame Emo.

ALEKS: Zdej mam res štaló. Vsi delajo nadure.

EMA: Pa rec jim, da imaš otroke, pizda.

ALEKS: To ni javni sektor. Glavni partnerji so iz Švice pa iz Amerike. Tam je normalen delovni čas do sedmih zvečer. Bogati otroci imajo varuške, revni so pa pač na cesti.

EMA: Zato so pa vsi zjebani.

ALEKS: Lahko pa gremo juttr nekam?

EMA: Sem mislila pisat ... Kam pa?

ALEKS: Ne vem, nekam. Na izlet. Na Bled mogoče.

EMA: A ni gužva tam?

ALEKS: Zdej ni sezona. Zdej je kul.

EMA: Sej vreme bo fajn ...

ALEKS: Gremo okol jezera pa na eno kremšnito. Pa boš pol delala ... popoldne.

EMA: Okej.

EMA: Potem me je objel. Pustila sem mu. Začel me je poljubljat po vratu. Me pritisnil tesno k sebi in začutila sem izboklino med njegovimi nogami. Že celo večnost nisva seksala. Nisem čist vedla, a to sploh pogrešam ali ne. Nekak ... ni časa ... nikoli ni pravega trenutka ... Šel mi je z roko za hlačke ...

EMA: Šit, sori ... nisem se stuširala ... Pa lase mam čist mastne.

ALEKS: Pa kaj ... Lepa si.

EMA: Dej, mal počaki. Se grem stuširat pa pobrit na hitro.

ALEKS: Ne, no. Ni treba ... Ne spustim te.

Liam začne jokati.

EMA: Fak, Liam. Ne že spet. Dej, a greš loh ti?

ALEKS: Lahko grem, ampak ... Pr men se ne bo pomiril. Še Luna se loh zbudi. Jaz pač nimam joške –

Liam v joku kriči.

EMA: Ja ja ja! Že grem, pizda. Fak ...

ALEKS: Ne bit jezna nanjga.

Ema odide v sobo k Liamu.

Sobota ob 8.30.

EMA: In potem je prišla sobota. Ta obljubljena sobota. Vstala sem dobre volje, čeprav je bila noč spet grozna. Vsaj ne bom cel dan sama. Naštimala sem si muziko in pripravljala zajtrk. Aleks je bil še v kopalnici. Luni in Liamu sem prižgala *Živ žav*, da sta mi dala mir. Pekla sem jajca, delala sadno solato in pripravljala sendviče za na pot. Potem je Aleks prišel iz kopalnice. S telefonom v roki.

ALEKS: Hej ... A delaš zajtrk?

EMA: Jajca pa stopljen sir. Pa sadje bom narezala. A boš kavo?

ALEKS: Ema ...

EMA: Ja?

ALEKS: Mama me je klicala.

EMA: Ja in? A je kej narobe?

ALEKS: Ne, nič. Nič takega. Mislim, ja. Štedilnik ji ne dela. Prosila me je, da pridem pogledat.

EMA: Okej. Sej to greš loh pol zvečer. Al pa pač juttr.

ALEKS: Fak. Šit. Ema, lej. Čist sem pozabil ... Mami sem nekak že prej obljubil, da pridem dons k njej. Fak.

EMA: Čaki, kaj? A me ti zajebavaš?

ALEKS: Vem, zajebal sem. Že prejšnji vikend sem ji obljubil, pa sem pol moral v službo. In sem ji rekel, da ta vikend pa res pridem in ... Vse je že pripravila za nedeljsko juho. No, zdej ji pa še plin ne dela. A veš, pa ne more bit cel dan brez štedilnika.

EMA: Kakšna nedeljska juha, Aleks? Sej sploh ni nedelja dons!

ALEKS: Pač ona tko reče tej juhi. Lej, takoj bom nazaj. Lahko gremo potem na izlet. Popoldne. Po kosilu.

EMA: Po kosilu. Pol moram spet kuhat al kaj?

ALEKS: Ne ne ne, bom jaz kuhal.

EMA: Kdaj? Če te ne bo tuki.

ALEKS: Lahko mam spet makarone. Takoj bom nazaj, okej?

EMA: Ne boš takoj nazaj. Če je skor ena ura vožnje!

ALEKS: Ne more bit brez plina.

EMA: Super! Res krasno. Že prejšnji vikend si bil v službi.

ALEKS: Ja, sej. Že prejšnji vikend bi moral it k njej. Veš, kakšna je. Pa odkar ni več atija ... Nisem ji mogel reč ne.

EMA: A meni pa lahko rečeš ne?! Zakaj moram jaz vedno vse razumet, pizda!

ALEKS: Lahko gremo pa vsi! Evo, gremo vsi tja, jaz bom popravil plin, ti boš spila eno kavo ...

EMA: Komi čakam! Da bom eno uro poslušala o njenem slabem zdravju. Obljubil si mi izlet, ne pa kavo s taščo. In itak bi morala spet jaz pazit otroka, ker se ona z njima ne zna nič igrat!

ALEKS: Bolna je, Ema!

EMA: Res se mi ne da spet eno in isto. Služba, mama, avto, hiša – vse ti je bolj pomembno!

ALEKS: Ema ...

EMA: Ti kar pejd k mamici. Bomo pač spet sami!

ALEKS: Ne bit zdey užaljena.

EMA: V redu je. Pejd.

ALEKS: Bomo šli popoldne. Ali pa pač jutri, no.

Aleks se približa Emi, ona se umakne.

EMA: Pejd. Adijo. Adijo!

EMA: Tako me je čakal še en monoton dan, dan gospodinjskih opravil in ukvarjanja z mularijo. Kuhanje kosila, pomivanje posode, zlaganje kock in barvanje metuljčkov, čiščenje, pranje, previjanje dreka, pranje, obešanje in zlaganje perila, prepiranje z otrokoma, posredovanje pri puljenju za igrače, pospravljanje igrač, preprečevanje vpitja, kreganja, jokanja, padcev in tako dalje v neskončnost.

Sobota popoldne. Po kosilu. Ema pospravlja kuhinjo in posodo od kosila. Luna riše. Liam spi.

LUNA: Kdaj pride ati?

EMA: Ne vem, Luna. Že trikrat si me vprašala.

LUNA: A lahko risanko?

EMA: Ne, dovolj si že gledala dons.

LUNA: Dej no. A lahkoooo? A lahkoooo?

EMA: Rekla sem ne. Poslušaj me, če ti neki rečem.

LUNA: Kdaj pride ati?

EMA: Ne vem.

LUNA: Zakaj si vedno ti doma? Hočem atija. Kdaj pride ati?

EMA: Sem ti rekla, da ne vem! Oprosti. Ne javi se mi. Čaki, bom poklicala babico.

Telefonira Aleksovi mami. Živjo, Renata! Kako si? Aha. Aha ... Pa si šla k zdravniku? Aha. Aha. Ojoj, še ena zdravila. Veš kaj, hotla sem te vprašat, če je Aleks še tam. Ne javi se mi ... Aja? Pa ne bi bilo treba. Jaz imam skuhan zanjga. Okej. Bom vrgla stran ... Kako zaspal? Resno? A ga lahko zbudiš, prosim. Aha. Verjamem, da je utrujen. Vsi smo utrujeni. A bi ga lahko vseeno zbudila? Zmenjeni smo, a veš ... Pa fak, no. A ga je tolk težko zbuditi, če te prosim, no?!

EMA: Prekinila mi je. Stara čarovnica mi je prekinila. Ona že ne bo budila svojega bogega zmatranega sinčka. Pizda ji materna.

LUNA: Mami?

EMA: Sori. Mamica grdo govori.

LUNA: Ni mi všeč, ko tko govoriš.

EMA: Oprosti, Luni. Ne bom več.

LUNA: Narisala sem ti metuljčka. A je lep?

EMA: Zelo je lep. Hvala.

LUNA: Mami?

EMA: Nič ni, lubica. Že v redu.

LUNA: A si jezna?

EMA: Ej, imam super idejo. A spečeva palačinke?

LUNA: Jaaaaa!

EMA: Ko se je še Liam zbudil in podojil, smo okrog štirih popoldne začeli vsi skupaj delat palačinke. Liam pa Luna sta se kar naprej prepirala, kdo bo držal posodo, kdo bo nalil mleko, kdo bo mešal. Luna je govorila in govorila. Nisem je poslušala. V mislih sem nadirala Aleksa, mu grozila, da tko ne bo šlo več naprej, da ne vidim več smisla, da se bom preselila k mami. In potem je Luna zlila čist preveč mleka v posodo. In je bilo treba zgostit. In smo dali še eno jajce. In še moko. In potem je zmanjkalo moke. Točno ob 16.20 je zmanjkalo moke.

EMA: Luna, čuvaj bratca. Samo v shrambo skočim po moko.

LUNA: Okej, mami.

EMA: Šla sem v shrambo po moko. Čim hitreje, da bom ja čim prej nazaj. In še preden sem se vrnila v kuhno, sem slišala prerekanje in kričanje.

LUNA: Ne, daj sem! Liam, pusti! Ne! Mamiiiiiii!

EMA: In sem pritekla v kuhinjo. Posoda, v kateri je bilo prej liter in pol jajčne zmesi, je bila prevrnjena. Na tleh. Luni gre na jok, stiska pesti. Liam na pultu kriči. Maso za palačinke ima na sebi, teče mu po trebuhu, po nogah, z rokami tolče po lepljivi tekočini in po svojih laseh. Jajčna zmes teče s pulta na tla, pa v predale, kaplja po čisti posodi v predalih, po lepo zloženih prtihi. Zvrtelo se mi je v glavi. Tresla sem se od jeze.

EMA: Kaj sta naredila!? Kdo bo to spucal, a?!

LUNA: Liam je kriv! On je bil, mami! Ti bebec neumni. Bebec, bebasti! Sovražim te!

EMA: In potem se je zgodilo neki, kar se nikol ne bi smelo zgodit. Luna v jezi porine Liama, da pade nazaj in z glavico udari v steno. Liam močno zacvili, jaz pa skočim in usekam Luno. Močno jo usekam, direkt z roko po ustih. Luno kar vrže nazaj. Hitro preverim Liama, sicer močno joka, ampak ima samo manjšo buško na glavi. Potem se obrnem k Luni. Luna sedi na tleh in hlipa tako močno, da ima komaj čas za dihanje. Roko si drži čez usta. Med prstki ji kaplja kri. Tip tip tip. Po majčki, po hlačah, po tleh. Najine oči se srečajo samo za en hip. Kot blisk vstane in teče ven. Kar v copatih, brez bundice. V trenutku steče ven, čez travnik in v gozd.

EMA: Luna! Luna! Oprosti! Prid nazaj! Luna! Takoj pridi sem! Ne ne ne. Fak. Kaj sem naredila ...

EMA: Zgrabila sem Liama in tekla za njo. Nikjer je ni bilo. Preiščem okolico hiše. Nič. Grem v gozd, stopam čez veje z Liamom v naročju. Kličem Luno, vpijem, jokam, kričim, da mi je žal. Nič. Ni je bilo nikjer. Šla sem vprašat k najbližji sosedi, ni je videla. Potem sem tekla nazaj v hišo, Liama sem dala pred televizijo in začela pospravljat po kuhinji. Pobrala sem koščke razbite posode. Pobrisala po pultu, po tleh. Polito testo za palačinke. In kapljice Lunine krvi. Nekatere so bile že razmazane. Ko sem s krpo brisala kri, me je v želodcu zvilo od bolečine in v glavi mi je šumelo od strahu. Luna ni prišla nazaj, morala sem ukrepat.

EMA *telefonira, na robu solz*: Rada bi prijavila izginotje otroka ... Hčerka je izginila! Ja. Luna Uranjek. Kmalu bo pet let. Tekla je v gozd. Vidla sem jo, kako teče v gozd, ampak je nisem našla. Sama je! Če vam pravim, sama, sama je! In in in brez bunde je šla! Samo v majici in zunaj je mraz in ... Že eno uro je ni ... Ja. Pod bregom 46. Ja, adijo.

EMA: Potem sem šla v vežo in zgrabila Lunino vijolično-modro bundo z všitimi jagodami. Povohala sem njeno bundo in ulile so se mi solze. Liama sem pustila pred TV-jem in še enkrat kot blazna tekla okrog hiše.

EMA: Luna! Luna, kje si? Prosim, prid nazaj! Luna!

EMA: Ko sem se vrnila v hišo, je Liam sedel pred vhodnimi vrati ves objokan in me klical. Stisnila sem ga k sebi in zakopala obraz v njegov trebušček. Potem sem zaslišala, da se je na dovoz pripeljal Aleksov avto.

EMA: Fak, Aleks! Kje si bil?! Desetkrat sem te klicala!

ALEKS: Oprosti, pač trajalo je. Plin sem moral it menjat, pa na prvi bencinski ga ravno niso imeli in ... In potem je mama vztrajala, da moram jest, in potem sem ... sej veš, kakšna je ...

EMA: Lune ni. Šla je ven. Ni je.

ALEKS: Kako? Kam je šla? Kje je?

EMA: Ne vem ... Zginla je. Ne najdem je, Aleks. Ni je. Nikjer je ...

ALEKS: A se zajebavaš? Kako, ni je? Ne moreš otroka kar ... kar zgubit.

EMA: Ne vem ... Tekla je ven, v gozd.

ALEKS: Kolk časa? Kolk časa je ni?

EMA: Kakšno uro, uro pa pol.

ALEKS: Fak, Ema! Dej, poklič policijo. Treba jo je najt pred temo!

EMA: Sem že klicala. Na poti so. Kam greš?

ALEKS: Kam?! Iskat jo grem.

EMA: Pa vzem bundico.

ALEKS: Fak. Veš, kolk se shladi ponoč!

EMA: To se nikol ne bi zgodil, če bi bil ti doma, pizda!

Aleks odide.

EMA: Aleks je šel v gozd, jaz pa sem čakala, da pride policija. Prišli so, naredili zapisnik. Nisem jim povedala za klofuto. Tresla sem se. Ko so prišli še

gasilci z opremo za iskanje pogrešanih in skupina prostovoljcev, me je črna slutnja zgrabila za grlo, da sem komaj še dihala. Vzela sem tri tablete, pa me je še vedno žgalo v želodcu. Če se ji kaj zgodi ... Molila sem kot nora. Kaj vse sem obljubila, samo da se vrne. Oblival me je mrzel pot. Srce mi je razbijalo. Čas se je vlekel v neskončnost. Aleksa sem klicala vsakih pet minut. Nič. Nič. Nič. Mešalo se mi je. Še jaz grem v gozd. Liama sem oblekla v kombinezon, vzela nosilko in baterijo. In potem je končno zazvonil telefon.

EMA: Ja? Kaj je? O, hvala bogu. Hvala bogu! Daj mi jo na telefon. *Ema govori z Luno.* Luna! Lubica, s si v redu? Okej, okej. Ne ne, ne boš kaznovana. Kje pa. Ne. Samo pridi domov. Aha. Okej. A res? Ubožica. Mi daš še mal atija? Okej, okej. Aleks? Kaj je z nogo? Aha. O, šit. O, fak. Okej. Okej. Javi mi, kako je. *Odloži telefon.*

Sobota ponoči.

EMA: Šla sta na urgenco. Šele sredi noči sta prišla domov. Bila sem še pokonci. Nisem mogla spat. Luna je imela povit gleženj. Srce se mi je paralo, ko sem na njenem obrazu ... na njeni ustnici zagledala strjeno kri. Aleks je spečo Luno odnesel v posteljo. Potem sva z Aleksom stala v kuhinji in nisem mela pojma, kaj nej rečem.

EMA: A bi jedu kej? A si lačen?

ALEKS: Ne. Sem jedu sendvič iz avtomata.

EMA: V bistvu sta bla kar hitro na vrsti.

ALEKS: Takoj so jo vzeli. Pregledali so ji glavo, dali so ji neki proti dehidraciji. Pa proti podhladitvi. Pa slikali so nogo.

EMA: Samo da ni zlomljeno.

ALEKS: Je pa kar grd zvin. Bila je že podhlajena. Pizda, še sreča, da ...

EMA: Uboga revica.

ALEKS: Padla je v neko kotanjo. In potem ni mogla ven splezat. Zarad noge.

EMA: Pa vedno ji govorim, da ne sme sama v gozd. Če bi me bolj ubogala, se to ne bi zgodilo.

ALEKS: Ne krivde valit nanjo.

EMA: Sej ne pravim, samo ...

ALEKS: Ti si kriva za tole. Samo ti, a razumeš. Kaj ti je blo? Da jo greš tepst?!

EMA: Nisem je ... Samo enkrat ... mal po ličku.

ALEKS: Udarila si jo. Povedala mi je.

EMA: Nisem ... Nisem je močno.

ALEKS: Ne bluzi, Ema. Ustnico ima krvavo. Halo?!

EMA: Nisem je ... Nisem hotla ... Nisem ... Veš, kolk mi je hudo. Grozno se počutim.

ALEKS: Ko smo jo našli, je bila čist prestrašena. Ona se te boji.

EMA: Kako boji? Itak, da se me ne boji.

ALEKS: Lej, jaz ne vem več, kaj naj. To ne bo šlo tko naprej. Jaz počas ne vidim več smisla.

EMA: Kaj? Ne razumem.

ALEKS: Ti imaš resne težave z jezo, z agresijo. Ne vem, če ti lahko še zaupam, da ... da si sama z njima.

EMA: A res al kaj?! Do zdaj pa nisi imel nobenih težav, da si nas puščal same cele dneve! Pet let sem Luno vzgajala praktično sama, zdaj pa še Liama! Kje si bil pa prej, a?! Kje si bil prej?! Zdej si pa najbolj pameten na svetu. Poglej se mal v ogledalo, pizda!

ALEKS: Evo, o tem ti govorim, Ema. To so ti tvoji izbruhi. Ne znaš se pogovarjat kot odrasla oseba.

EMA: Eno napako naredim in sem ... kaj zate? Drek?!

ALEKS: Ti rabiš zdravljenje.

EMA: Vem, da je ne bi smela ... In ful mi je žal. Ne rabim zdravljenja. Pomoč rabim – cele dneve sem sama za vse!

ALEKS: Lej, prevzela boš odgovornost.

EMA: Kaj? O čem ti to? Direktno povej!

ALEKS: Ne mislim več prenašat tvojega teženja, tvojega pritoževanja ... Kar naprej si vsa nasikana ... Pač dost mam vsega tega ... dost mam tebe!

EMA: Veš, kaj: jebi se, ti egoist!

ALEKS: Bravo, Ema. Bravo.

Iz Lunine sobe se zasliši klic.

LUNA: Mami! Mamiii!

EMA: Ja, lubica. Že grem. Mamica gre.

Ema odhiti k Luni. Aleks gre za njo. Ema se pred vrati sobe obrne k Aleksu.

EMA: Oprosti, rada bi bla mal sama z njo.

ALEKS: Ne.

EMA: Kaj?

ALEKS: Zraven grem.

EMA: Mene je klicala.

ALEKS: Luni?

LUNA: Ja, ati?

ALEKS: A bi rada, da je tud ati pri tebi?

LUNA: Ja.

ALEKS *Emi*: No, vidiš?

EMA: Dej, fak, no.

ALEKS: Hočem bit zraven!

EMA: Kmalu si se spomnil, da bi bil zraven, pizda!

ALEKS *strupeno*: Ti nisi normalna!

Emo to zaboli in ne ve, kaj bi rekla. Iz sobe pokliče Luna.

LUNA: Ati!

Aleks gre k Luni.

EMA: A res nisem normalna? A sem slaba ... oseba ... slaba mama ... A res nisem normalna? Kaj je z mano ... Nisem je nalašč, nisem hotla. Jaz samo ... pač ne zmorem. Ne morem več. Dušim se, pizda ... Ne ne ne. Nič ni narobe z mano. Nisem bolna v glavo. Samo mir bi rada, malo miru, malo prostora zase. A to mogoče ni normalno? A ni?!

A štorklja še ni nič prinesla?!

Ženska srednjih let pristopi k uradniku.

- Dober dan.
- Prosim?
- A je tukaj demografski urad?
- Ja. Želite?
- Naročena sem.
- Lahko vidim dokumente? Aha, aha. Starost?
- Štirideset let.
- Ste zaposlena?
- Ja.
- Imate kakšne kronične bolezni, hujše zdravstvene težave?
- Ne. Nič posebnega.
- Imate morda hud stanovanjski problem?
- Kako to mislite?
- Ste brezdomka?
- Ne, to ne.
- Odvisnica od drog, alkohola?
- Ne!
- Krasno. Evo, gospa. Za zdaj vam bom izdal samo opozorilo.
- Opozorilo?
- Opozorilo pred kaznijo. Ugotovljeno je, da ste popolnoma zmožna in usposobljena za rojevanje otrok, pa kljub temu niste še nič prispevala k povečanju rodnosti.
- V imenu države vam izročam opozorilo. V roku enega leta se ponovno srečamo. Če bo situacija enaka, greste na grmado.
- Kakšno grmado? Ne razumem.
- Aja, neee! Ne na pravo grmado, gospa. Haha! Interna uradniška fora. Sej nismo več leta 1600. Samo kazen boste morala plačat, če boste še vedno brez otrok. To je vse.
- Aha. Kazen?

- Ja. Kazen za zanemarjanje državljanskih dolžnosti. Ker nič ne prispevate k rodnosti, čeprav bi po vseh uradnih kriterijih lahko. Trenutno znaša kazen 1200 evrov. Če bo drugo leto inflacija, bo pa mogoče še kaj več.
- Aha.
- Nasvidenje. Pa srečno. Naslednja!
- Vedno sem mislila, da bo enkrat prišla želja po otrocih. Pa so prišla pozna dvajseta, pa pozna trideseta. Pa nič. Nobene želje. Samo pričakovanja drugih. Ne želim bit noseča, nočem rodit, nočem previjat usrane riti, nočem poslušat vreščanja, nočem bit šofer nekomu dvajset let.
- Ne bi imel otroka, ker ga ne bi mogel normalno preživljat. Nima smisla, da bi otrok živel v revščini. S partnerko že tako komaj prideva skoz mesec. Oba sva samozaposlena. Otrok si ne moreva privoščiti. In zakaj bi na ta svet privlekel otroka, ko pa vidim, da gre vse v maloro?
- Stara sem 35 let in že sedem let srečno poročena. Otrok ne maram, čisto preprosto, grejo mi na živce in nisem pripravljena žrtvovat svoje svobode zanje. Egoizem? Mogoče. Prosti čas si z možem organizirava, kot nama paše. In uživava. Ženske, ki se ne odločimo za materinstvo, se moramo vedno nekomu zagovarjat. Jebi ga: ni mi do tega!

Ksenija

Ksenija (58), Igor (62), Tina (37)

KSENIJA: Praznovanja, obletnice, poroke, božiči dostikrat ne potekajo tko, kot bi radi.

Trudila sem se, da bi bilo vse ... Ne vem ... perfektno. Že en mesec prej sem rezervirala drago restavracijo v Ljubljani. Redno sem hodila na fitnes, zdravo sem jedla. Šla sem h kozmetičarki. Ker nisem imela nobene pametne obleke, sem si naročila nov kostim. Za 58. rojstni dan si pač lahko privoščim. Na večerjo sem povabila dva gosta. Svojega partnerja in hčerko. Pa še to je bilo na koncu preveč.

V elegantni restavraciji. Za mizo sedita Ksenija in Igor. Tretji stol je prazen.

KSENIJA: Spet zamuja.

IGOR: Sej bo pršla.

KSENIJA: Petnajst čez je že.

IGOR: Ful so lepi kristalni kozarci. Pa krasni prti. Nobel restavracija.

KSENIJA: Nisva prvič tukej. A si lahko mal manj navdušen?

IGOR: Okej, okej. A bi ti še en aperitiv?

KSENIJA: Ne. A bi me rad napil?

IGOR: Samo vprašam. Jaz bom še enega, če že čakava.

KSENIJA: Še za moj rojstni dan zamuja. Vzgajala sem jo, da mora bit točna. Da pokaže spoštovanje do drugih. Ampak ne.

IGOR: Mogoče ji je kej vmes prišlo.

KSENIJA: Nič ni javila. In kaj ima lahko takega v petek zvečer? Službe je konec.

Otrok nima. Nima niti psa! Ma, niti zlate ribice, da bi morala vodo zamenjat.

IGOR: Sprosti se mal, vse bo kul.

KSENIJA: »Vse bo kul.« Zakaj govoriš tko kot tvoj sin?

V restavracijo prihiti Tina.

TINA: Oprosti, mami. Iskala sem pot ... Navigacija mi ni delala. Pa nobene table nimajo nikjer. Živjo, Igor. Sej nista dolg čakala?

IGOR: Ne, ne.

KSENIJA: Dvajset minut! Kolk bi šele zamudila, če ne bi bil moj rojstni dan.

TINA: Sori, mami. Vse najboljše! *Izroči darilo.* Upam, da ti bo všeč.

KSENIJA: To pa je škatla.

TINA: Itak že imaš vse, zato sem se odločila za en tak ... No, boš vidla. Za en tak experience. Doživetje.

KSENIJA: Mhm.

IGOR: Sliši se zanimivo.

Približa se natakarkar.

NATAKAR: Aperitiv?

TINA: Lahko en martini.

KSENIJA: A martini boš?

TINA: Kaj?

KSENIJA: Nič, običajno se ne pije na začetku.

IGOR: Če ji paše.

TINA: A lahko po svoje naročam?

KSENIJA: Okej. Kakor hočeš.

TINA: Dej, odpri no.

Ksenija odpre škatlo. V škatli je veliko papirja. Ksenija jemlje ven papir.

KSENIJA: A bo kdaj konec tega papirja? *V škatli najde kuverto.* A mi nisi mogla dat kar tkole?

TINA: Dej no. Za foro.

KSENIJA: Zarad tega papirja je umrlo eno drevo, da veš.

TINA: Rjav papir je, vidiš? Recikliran.

IGOR: Ga bova odnesla domov in spravila.

Ksenija odpre kuverto. Bere.

KSENIJA: »Body flying. Polet v vetrovniku Aerofly Postojna.« Kaj je to?

TINA: Letela boš! Vetrovnik. A ne poznaš?

KSENIJA: Em, ne vem, če hočem vedet.

TINA: Super je. Greš v eno veliko komoro in tam notr ful piha, tko da te zračni tok drži gor. In dejansko letiš. Letiš v zraku!

KSENIJA: Mhm.

IGOR: Krasno! Mislim, da tvoja mami ravno to rabi. Mal adrenalina.

KSENIJA: Kakšen adrenalin? Jaz?! Že 30 let delam kot anesteziologinja, dežuram na urgentnih oddelkih, anesteziram poškodovane, opečene, razmrcvarjene ... In vidva pričakujeta, da bom za lastno zabavo pustila, da me premetavajo gor pa dol po zraku?

TINA: Dej no. Zabavno bo.

KSENIJA: Mislim ... Ne vem, kaj nej rečem.

IGOR: Hvala za darilo, Tina.

KSENIJA: Hvala.

TINA: Iskala sem neki posebnega zate ... Nisem vedla, kaj bi.

KSENIJA: Lahko bi si olajšala. Kakšna dobra knjiga bi bla čist dovolj.

TINA: Aja, bon je za dve osebi. Jaz sem že bila, tko da ... Evo, Igor, izvoli.

IGOR: A za dve osebi je?

KSENIJA: Super! Igor se že veseli. A ne, Igor?

IGOR: Em, ja. Seveda. Itak.

KSENIJA: No, že veš, kaj boš naročila? Midva sva se že odločila.

TINA: Ne še.

KSENIJA: Priporočam jagnjetino, sam tolk. Da ne boš rekla, da te kej silim.

TINA: V redu je. Bom sama pogledala, okej?

KSENIJA: Izvoli.

Tina bere meni in vinsko karto. Ksenija in Igor sedita v tišini.

KSENIJA: Najprej je zamudila 20 minut, potem je pa še 10 minut študirala meni.

Če sem ji kej svetovala, je bla takoj živčna ... Mislim, hotla sem ji samo pomagat. Ker pač ... Poznam restavracijo in vem, kaj je dobr. Včasih se mi zdi, da ji čist nič ne smem reč. Takoj se počuti napadeno. No, potem je končno izbrala in smo lahko naročili. Čez 20 minut je prišla predjed.

IGOR: Mm, škampova juha je odlična.

KSENIJA: Ej, pazi.

IGOR: Kaj?

KSENIJA: Prtiček namakaš.

IGOR: Kaj? Aja. *Popravi prtiček.*

Tišina.

KSENIJA: In? Kej novega v službi?

TINA: Ne. Aja no. Valdesova je šla na daljšo bolniško.

KSENIJA: A res? Kaj pa ji je?

TINA: Ne ve se točno. Mogoče izgorelost. Burn out.

KSENIJA: To je neka novotarija. V mojih časih tega sploh nismo poznal.

TINA: In strokovna direktorica je mene predlagala za novo namestnico. Jovič je potrdil, tko da ... zdej sem namestnica predstojnika. Ne bo mi treba več tolk dežurat.

IGOR: Ja, bravo, čestitke!

TINA: Sej ni nič takega ...

KSENIJA: Jaz sem bila v tvojih letih že predstojnica oddelka.

TINA: Vem. To si mi že večkrat povedala, mami.

KSENIJA: Dobro, pustimo službene zadeve. Kako pa kej tvoje ... No, kako naj rečem ... privatno področje?

TINA: Joj, mami.

KSENIJA: Kaj je bilo potem z Andrejem? Nič nisi javila.

TINA: Aja. Za to bom pa rabila še en kozarec vina.

Tina pomigne natakarju. Natakar dotoči vino.

KSENIJA: Njegov oče mi tud ni znal nič povedat. A sta se sploh dobila?

TINA: Lahko kar pustite steklenico. Hvala. Nihče ti nič ne pove, ker ni nič za povedat. Šla sva na en dejt. Ker si me cel mesec prepričevala, kako je Andrej super. A veš, da tip skor nič ne govori?

KSENIJA: To zna bit plus.

TINA: Bil je tko dolgočasen, da sem se zlagala, da ne maram sladice, da sem lahko šla prej domov.

KSENIJA: Škoda.

TINA: Za naprej bi te pa prosila, da nehaš s tem. Je bilo dovolj teh tvojih »super« sinov od »super« sodelavcev.

KSENIJA: Mogoče si pa preveč izbirčna.

IGOR: Pa pusti jo. Saj ima še čas. Bo že prišel ta prav.

KSENIJA: Dovolj pravljič. Osemintrideset je stara!

TINA: Nisem še.

Spije kozarec vina in si natoči novega.

KSENIJA: Sedemintrideset je stara. Spomnim se, ko je bila še majhna punčka.

Imela sem jo v drugem letniku medicine. Še štiri leta do konca faksa, pa potem stažiranje, specializacija, dežurstva ... Uh ... Bila je tko smešna dojenčica. Okrogla in čist plešasta. Še pri enem letu skor ni mela las. Pa tiste male rokice in okrogli prstki ... Tak miren otrok je bla. Vse jo je zanimal. Ko sem se učila za faks, sem ji brala na glas. In ona je poslušala z velikimi očmi. O anatomiji dihal pa o vseh možnih infekcijah ...

Tina spije še malo vina.

TINA: No, če že res hočeš vedet ... V nedeljo se dobim z nekom.

KSENIJA: Aja? No, kaj? S kom?

TINA: S fantom.

IGOR: Vidiš. Moraš pustit ta mlade, da se sami ... sami zavohajo.

KSENIJA: A da se zavohajo? Resno?

IGOR: Kaj?

KSENIJA: In kdo je?

TINA: Nisem ga še spoznala.

KSENIJA: A spet en blind date z interneta. Ne obetaj si preveč.

TINA: Mislim, poznam ga, samo ... nisva se še srečala.

KSENIJA: V redu. Boš povedala kaj več?

TINA: Kaj te zanima?

KSENIJA: Kolk je star? Kaj dela? A ima svoje stanovanje, hišo?

TINA: Mhm, basic stuff. No, pejmo po vrsti. Star je 22 let. Študira športno vzgojo v Kopru. Živi pa v Izoli. Pri starših.

IGOR: Bravo!

KSENIJA: Zajebavaš.

TINA: Ne, zakaj?

KSENIJA: 20 let sem bla stara, ko sem rodila. Imela sem jasen cilj, en sam fokus. Končat faks in poskrbet za tega otroka, za to punčko, k je bla čist odvisna od mene. Blo je težko, ampak na nek način tud preprosto. Kristalno mi je blo jasno, kaj moram nardit. Šla sem naprej kot buldožer. Vedla sem, kaj hočem. In to sem dosegla.

Čez dvajset minut. Glavna jed. Tina pogosto doliva vino.

KSENIJA: Skor si že spraznila buteljko, draga hči.

TINA: A res? Nisem opazila.

KSENIJA: In ta tvoj ... Študent ... Res mi je fascinantno ... Mislim, kako si predstavljaš, da se bo ena skor 40-letna ...

TINA: Sedemintrideset sem!

KSENIJA: ... resna in dobro situirana ...

TINA: Oja. Dobro situirana! To je važen podatek!

KSENIJA: ... dobro situirana zdravnica, namestnica predstojnika oddelka, lahko ujela z 22-letnim študentom iz Kopra?

TINA: Ne vem, mami. Ljubezen je lahko zelo čudna.

KSENIJA: Aja?

TINA: Recimo ... Če pogledamo tebe.

KSENIJA: No, dejmo.

TINA: Ti si hladna, cinična, pretirano ambiciozna in kritična. Ti svojo ljubezen izkazuješ tako, da hočeš met ljudi pod kontrolo.

KSENIJA: Kaj? Sploh ne.

IGOR: V bistvu ...

TINA: Lej, Igor. Če te pogosto kritizira, to pomeni, da te ima rada. Ne skrbi.

IGOR: Potem je vse v redu. Danes me je že vsaj desetkrat popravila.

KSENIJA: A lahko nehata?

TINA: Nisva midva kriva, da vedno hočeš met komando.

KSENIJA: Komando? Jaz?

TINA: Ko sem bla majhna, mi nisi pustila nikamor. Nisem smela it v gozd, nisem smela na poletni tabor, čeprav so šli vsi. Nisem smela v kino s sošolkami.

KSENIJA: Bila si še otrok.

TINA: Dvanajst sem bila.

KSENIJA: Točno. Premlada, da bi hodila sama v kino. Na vece moram. *Odide na stranišče. Gleda se v ogledalo in si popravlja ličilo.*

KSENIJA: Oba sta me napadala. Na moj rojstni dan. Da sem posesivna, da hočem imet komando ... Tinin oče je bil sprevodnik na mednarodnem vlaku. Bil je veseljak, rad je popival. Iz Prezida doma, čez mejo s Hrvaško. Osvajal me je, mi obljubljal nebesa, jaz pa naivna. Zanosila sem, in šele potem se je spomnil, da ima na Hrvaškem ženo pa tri otroke. Vse stike sem prekinila z njim, s to barabo. Morala sem prevzet komando, da sva preživel. Borila sem se kot levinja, da sem doštudirala. Hvala bogu, da sem dobila stanovanje in zastonj vrtec v študentskem domu. Ampak prvih pet let sva živeli tko skromno, da si danes ne znam predstavljat. Za vsako jabolko sem morala seštevati drobiž.

Ksenija se vrne za mizo.

KSENIJA: Se opravičujem, če sem te preveč komandirala. Pač ... Skrbi me zate.

TINA: Mogoče te pa preveč skrbi.

KSENIJA: Ker si ne znaš uredit privatnega življenja. Sedemintrideset si stara in pač ... nimaš ... pač nimaš urejenega privatnega življenja.

TINA: Nimam moža in otrok, hočeš reč.

KSENIJA: Ne mi podtikat, da sem konzervativna. Lahko bi mela tud ženo zarad mene.

Ali pa na koruzi. Tud jaz nisem bla nikol poročena. Samo da ne bi ostala sama.

TINA: A veš, kaj mi je zadnjič povedala moja terapevtka? Da je problem v tem, da sem še vedno v simbiozi s tabo. Da si ne morem ustvarit svoje družine, ker ... ker si me ti preveč privezala nase!

KSENIJA: Tipično. Spet sem jaz vsega kriva. Že večkrat sem ti rekla, da dvomim o njeni strokovnosti. Mogoče bi jo morala zamenjat. Lahko se pozanimam pri kolegicah na psihiatriji.

TINA: Evo. Ti bi spet urejala po svoje. Ni ti všeč njeno mnenje, in dajmo jo zamenjat.

IGOR: Še malo vina?

KSENIJA: Prosim.

TINA: Kar natoči. Še, še.

KSENIJA: Ful si že spila.

TINA: A veš, da me je našel?

KSENIJA: Kdo?

TINA: S pomočjo privat detektiva. Kar poklical me je.

KSENIJA: Pa kdo?! Kdo te je našel?

TINA: Adrijan.

KSENIJA: Adrijan?

TINA: Mislim, detektiv me je našel. Adrijan ga je najel.

KSENIJA: Čaki mal. Tina ... Zdaj mogoče res ni primeren trenutek.

TINA: Aha ... Igor ne ve?

IGOR: Česa?

TINA: Nisi mu povedala?

KSENIJA: Ne, nisem. Ne še. Ni bilo priložnosti.

IGOR: Em ... Česa mi nisi povedala?

KSENIJA: Pa res ne bi zdaj o tem, no.

TINA: Zakaj ne? Jaz hočem govorit o tem zdaj!

KSENIJA: Pijana si. Sploh ne veš, kako mu je zares ime.

TINA: Ja, vem. Starši so mu dali ime David.

IGOR: O čem vedve govorita?

TINA: A mu boš ti povedala? Ali mu jaz?

KSENIJA: Ti pa res ne znaš nehat. V redu. Tina je pri petnajstih zanosila.

TINA: Zanosila in rodila. Fantek je bil. Adrijan sem mu dala ime. Mama me je praktično prisilila v posvojitev.

KSENIJA: Na svoj rojstni dan se nočem pogovarjat o tem.

IGOR: Šit. Nisem vedel. Žal mi je, Tina.

TINA: Pšššt! Ona odloča, o čem lahko govorimo in o čem ne. In o tem ne smemo govorit. Pšššt!

KSENIJA: Nemogoča si.

TINA: V nedeljo se dobim z njim. Tisti 22-letnik je Adrijan. No, zdaj mu je ime David.

Tišina.

TINA: A ne boš nič rekla? Tvoj vnuk je. Tudi če ne paše v tvojo sliko perfektne, meščanske, dobro situirane familije!

KSENIJA: Meščanske? Moji starši so bili kmetje.

TINA: Če gremo dost daleč nazaj, smo bili vsi enkrat kmetje.

KSENIJA: Kaj ima to veze? Pijana si.

TINA: Oja. Še premalo. Natakari! Natakari! Še eno flašo tle.

IGOR: Nič ne razumem.

KSENIJA: Jaz tud ne. Se opravičujem. Moram na čik. *Gre v kobilnico na cigareto.*

KSENIJA: Na moj rojstni dan je odprla to temo. Igorju bi že jaz povedala. Sej sem mu nameravala povedati. Ampak ne na svoj rojstni dan. Pa kar v restavraciji ... Na javnem kraju. Nikol ni imela občutka za čas: kdaj je primeren čas za kakšno stvar in kdaj ni! Pri petnajstih roditi otroka in bit pri skoraj štiridesetih še vedno samska gotovo ni času primerno.

Igor in Tina sedita za mizo.

IGOR: A to si bila še v srednji šoli?

TINA: Ja. Na ekskurziji v tujini je blo. Prvič sem lahko šla nekam za več dni. Tip je delal v hotelu, en mlad Francoz. Dolgo sploh nisem vedela, da sem noseča. Ko je bilo že očitno in nisem več mogla skrivati, je blo pa že prepozno za splav. In sem rodila.

IGOR: O, šit. Sploh si ne predstavljam, kako se počutiš.

TINA: A ti neki povem ... Pojma nimam, kako se počutim. Živčna sem. Pa strah me je. Predvsem to. Po tistem sem vse potlačila. Z mami nisva nikol govorili o tem. Nikol nisem niti pomislila, da bi ga poiskala.

Ksenija se vrne za mizo.

IGOR: Ja, čestitam. Nisem vedel, da si že babica.

KSENIJA: Tiho bodi. Fant je bil posvojen in ima druge starše in druge stare starše. Ne razumem, zakaj si ga šla sploh iskat.

TINA: Sem ti rekla, da je on mene našel. Zakaj me ne poslušaj?

KSENIJA: Prav. Ti se kar dobivaj, če se ti zdi to dobra ideja.

TINA: Zakaj pa ne?

KSENIJA: Delaj, kar hočeš. Samo mene ne vpletaj.

Tišina.

KSENIJA: Ni ravno medium, tale stejk.

TINA: Neverjetna si. Samo nase misliš, a veš to.

KSENIJA: Vedno sem najprej mislila nate! A misliš, da bi bila ti danes priznana zdravnica, če bi takrat obdržala otroka? Pri petnajstih?

TINA: Tega pa nikol ne bomo vedel, a ne? Ker si se ti tako odločila.

KSENIJA: Ne, draga moja. Ti si se tako odločila. Jaz sem ti samo svetovala.

TINA: Oprala si mi glavo!

KSENIJA: Ker vem, kako je bilo. Najbolj grozen občutek na svetu je, ko ne zmoreš poskrbet za lastnega otroka. To sem ti hotla prihraniti.

TINA: Ja, pa mi nisi. A ne razumeš? Rodila sem otroka in so ga odnesli. Niti dobro ga nisem pogledala ... Niti ene slike nimam, niti ene podobe v glavi, nič.

KSENIJA: Jaz vem, kako je, ko nimaš denarja za plenice, ko ne veš, kako plačat položnice, ko nimaš nobenga za varstvo. Hotla sem ti vse to prišparati, da ne bi mela uničene mladosti!

TINA: Aha ... Jaz sem bla zate uničena mladost?

KSENIJA: Ne!

TINA: Sej razumem ... Prikrajšana si bla. Oprosti.

KSENIJA: Ne ne ne. Ni se ti treba opravičevati. Ti si bla najboljše, kar se mi je zgodil.

TINA: Ja. Jaz ... Ne morem več. Nimam več apetita. Domov bom šla. Vse najboljše, mami.

KSENIJA: Pa čaki, no. Lej, boljše je bilo tako. Za vse. Pojdi naprej in poskrbi zase. Ne rečem, da nikol nočem bit babica. Zdej bi bil že pravi čas. Ampak babica dojenčka, ne pa odraslega tipa, ki ima že druge starše in drugo babico.

TINA: Okej, mami. Upam, da se ti izpolnijo vse tvoje želje.

KSENIJA: Čaki, sej ne moreš vozit! Te bom jaz peljala.

IGOR: Ne ne ne, ti maš rojstni dan. Jo bom jaz peljal.

TINA: Ne! S taksijem grem. Hočem s taksijem. Natakari! A lahko en taksi tuki, prosm. Prosm, taksi!

KSENIJA: Pa ne boš kar tkole šla. Ne bit zdej neki užaljena. Loh bi vsaj eno sladico z mano pojedla, a ne? En čokoladni sufle z ioniziranimi kurčevimi malinami.

TINA: Mami, fak. Res znaš bit ...

KSENIJA: Kaj kaj?

TINA: Do konca zatežena!

KSENIJA: Oprosti res. Oprosti, ker sem te totalno zjebala s slabo vzgojo! Okej? Pa poklič že ta taksi. Adijo!

IGOR: Ksenija ...

KSENIJA: Kaj je?!

TINA: Adijo. *Odide.*

Čez dvajset minut. Sladica.

IGOR: O, uau, čokoladni sufle je pa res dober.

KSENIJA: Eh, sem že boljšega jedla. Vaniljeva krema ni gladka. Ni svilnata. Ni se jim posrečila.

IGOR: Nisem opazil.

KSENIJA: Seveda ne. Morala bi naročit hruškin tarte tatin s sivko.

IGOR: Zanimiva kombinacija. Kul. Edgy.

KSENIJA: Ne govori tko kot tvoj sin.

IGOR: Govoril bom tko, kot mi paše, madona!

KSENIJA: Okej, okej. Sori ... Dejva nazdravit. Čin. Pa hvala, da me prenašaš.

IGOR: Vse najboljše!

Popolna mama in prava družina

- Tukaj je fantazma o idealni materi: popolna mama zjutraj vstane zgodaj, da pripravi zajtrk in skuha kavo ali čaj. Podočnjake prekrije s pudrom in nikogar ne obremenjuje s svojo utrujenostjo in bolečinami v križu. Vedno je prijazna, zna potolažiti in pomiriti. Skuhati zna najboljše kosilo. Popolna mama poskrbi za dom, za vrt, za trgovino, da so otroci zdravi, siti, zadovoljni, oblečeni v oprana oblačila, da imajo narejeno domačo nalogo, da pravočasno pridejo na trening in v glasbeno šolo. Popolna mama je hvaležna za čudež, ki je prišel iz njene maternice. Le kdo si je izmislil to fantazijsko bitje?

- Tukaj je fantazma o idealni družini: oče, mati in otroci. V družini je nekdo oče in drugi je mama. Tako je vedno bilo. In naj bo tako še naprej. Bog je po svoji podobi ustvaril Adama. Iz njegovega rebra je ustvaril Evo, njegovo pomočnico in družico, da mu ne bi bilo dolgčas. In Bog je rekel: Množite se in prispevajte nove vernike za Božje kraljestvo! Prava krščanska družina je par, ki se razmnožuje. V pravi družini sta oče in mama, ne pa starš številka ena in starš številka dve.

- Jaz sem pravi oče. Imam dobro službo. Imam dober avto. Imam dobro cestno kolo. Imam dober kredit.

- Jaz sem prava mama. Imam urejeno službo. Imam urejene gredice na vrtu. Imam urejene nohte. Imam urejene tablete za živce.

- In to sta najina popolna otroka. On je pogumen, pameten in močan sin. Ona je lepa, poslušna in marljiva hčerka.

- Jaz sem hčerka. Nimam samozavesti in nimam nobenih pravih prijateljev. Imam pa bulimijo.

- Jaz sem sin. Zaljubil sem se v sošolca. En dan me je zbrcal pred šolo. Sem krščen in moja ljubezen je greh. Ampak evangelij pravi: Ne sodite, in ne boste sojeni. Prava družina je ljubezen.

Barbara

Barbara (45), Sašo (42), Ronja (15), Ronjin oče (42), Ronjina mama (40), Psihologinja (35), Alen (16), Alenov oče (50)

Ronjina mama in oče pakirata kovčke.

RONJA: A res morata it?!

RONJIN OČE: Ne moreva več čakati. Ne vemo, kako bo z mami ... Sej veš.

RONJA: Pa zakaj ne morem z vama?

RONJINA MAMA: Ronja, no ... Stokrat smo že govorili o tem. Šolo maš. Preveč bi zamudila.

RONJIN OČE: Pa v samostanu ne sprejemajo otrok.

RONJA: Nisem otrok.

RONJIN OČE: Pri teti Barbari se boš imela super.

RONJA: Ne poznam je zares. Hočem bit z vama.

RONJINA MAMA: Sej boš. Čez manj kot tri mesce.

RONJA: Tri mesce!? To je ful ... In kaj bo s tabo ... čez tri mesce?

RONJINA MAMA: Nič ne bo. Super zdravila imam.

RONJA: A obljubiš?

RONJINA MAMA: Obljubim. Vse bo v redu.

Pri Barbari v kuhinji/dnevni sobi. Na mizi so odprta steklenica šampanjca in dva kozarca. Barbara pripravlja kokice in posodice s prigrizki.

BARBARA: Ne boš verjel. Pekla sem.

SAŠO: Ti si pekla? Bravo, da nisi bloka zažgala.

BARBARA: Nehaj. Kokosove mafine sem nardila!

SAŠO: Goran obožuje kokos.

BARBARA: Mu boš nesel domov. Škoda, da je zbolel ...

SAŠO: Že včer ga je glava bolela. In ponoči je kašljala. Zjutraj sem mu rekel, naj ostane doma, pa ni poslušal. No, potem je v službi dobil vročino.

BARBARA: Pa si kar samega pustil?

SAŠO: Lubica, 43 let ima! Ne bo mu hudga. Skuhal sem mu dva litra čaja. Na mizi ima lekadol. Prehlajen je, po mojem bo preživel.

BARBARA: Poslala sem mu sliko mafinov in šampanjca. Pa nič ne odgovori.

SAŠO: Spi. In smrči, ker ma zabasan nos! Boljše, da me ni tam. Če bi bilo karkoli, bi že poklical.

BARBARA: Ja, itak.

Barbara pripravlja kokice. Sašo skrola po telefonu.

BARBARA: Enkrat na mesec imamo jaz in moja dva najboljša frenda Sašo in Goran filmski večer. Bašemo se s kokicami, pijemo hugote in gledamo filme. Običajno je to na soboto. Takrat smo se izjemoma zmenili za petek.

BARBARA: In kaj bova gledala? A bi kakšno grozljivko?

SAŠO: Mah, ne vem, če sem razpoložen za horror. Mam dovolj tega v real lajfu. Ej, a si ti že gledala film *Priscilla, Queen of the Desert*?

BARBARA: Ne.

SAŠO: Nisi? A res?!

BARBARA: Nisem.

SAŠO: Stara, to moraš videt.

BARBARA: Okej.

SAŠO: Film o transvestitih iz leta 94, ma zgodba je ful dobra in igralci so legende. Goranu gre na živce film, tko da z njim ga ne morem gledat. Imam ga sabo na ključku.

BARBARA: Na ključku? A to še obstaja ... A boš še mal penine?

SAŠO: Nalij. In kdaj greš po Ronjo?

BARBARA: Ne grem ponjo. Brat jo bo pripeljal. Jutri! Ne morem verjet, da sem privolila, da bo pr men. Enajst tednov bom mela doma razvajeno najstnico.

SAŠO: A je razvajena?

BARBARA: V resnici ne vem. A niso dons vsi otroci razvajeni?

SAŠO: Po mojem vsaka generacija za naslednjo reče, da je razvajena. A veš, tisto: Mi smo morali služiti kruh pri 12 letih!

BARBARA: Kako bom jaz to? Nimam nobenih izkušenj z vzgojo. Nikol me ni to zanimal.

SAŠO: Mogoče pa ne bo tko hudo.

BARBARA: Pač ... Nismo vsi za otroke. Jaz sem vedno vedla, da jih nočem.

SAŠO: Mal se bosta družili, peljala jo boš v šoping. Pa na kakšen koncert. To je tvoja šansa, da postaneš kul teta. Lahko si dasta enak piercing naredit. V jezik!

BARBARA: Ti nisi normalen. Da me brat ubije.

SAŠO: Potem pa vsaj matching tatu! Poznam eno ful dobro tatu artistko.

BARBARA: Nehaj.

SAŠO: Čin, stara! Vse bo okej.

BARBARA: Čin.

SAŠO: Če boš rabila pomoč, bosta pa striček Sašo pa Goran pomagala.

BARBARA: Ta prava dva. Same neumnosti bi jo naučila.

SAŠO: Itak.

Nekaj trenutkov tišine.

SAŠO: A veš, da z Goranom ... Midva pač ... No, razmišljava, da bi ga imela.

BARBARA: Koga?

SAŠO: Ja, koga koga – hrčka!

BARBARA: Kaj?

SAŠO: Otroka da bi imela, Barbara.

BARBARA: Otroka? *Gre k hladilniku in si naliže nov kozarec penine.*

BARBARA: Kar zaletelo se mi je. Da bi imela otroka. Sašo in Goran. Prvič sem slišala za to idejo. Res je, da sta že dolgo par, živita skupi in vse, ampak njun lajfstajl ni bil ravno ... Potovanja, koncerti, nikol nista bila doma, oba samostojna podjetnika. Bila sem totalno presenečena.

BARBARA: Čaki, vidva da bi imela otroka?

SAŠO: Ja, midva. Jaz pa Goran. Kaj?

BARBARA: Haha, kaj?! Okej, sori sori. Sej ni smešno. Sploh ne ... Samo mal si me presenetil zdale. Oprosti ... A res, al kaj? Ja ... Kolk časa pa že – mislim ... Kolk časa se pogovarjata o tem?

SAŠO: Že neki časa. Pol leta ali več – eno leto. Neki takega.

BARBARA: Aja? In zakaj jaz tega ne vem?

SAŠO: Ne vem ... najprej sva hotela sploh ugotovit, a si to res želiva.

BARBARA: In?

SAŠO: Ja. Nekak ja.

BARBARA: Uau. Mislim, super. A sta že kej ugotovila ... Mislim, kako to sploh ... Ne vem, kako nej rečem ... Sta iskala možnosti?

SAŠO: Jah, težko je ... Pač posvojitev ali pa nadomestno materinstvo.

BARBARA: A da bi posvojila?

SAŠO: Lahko se postaviva v vrsto za posvojitev. Ampak v praksi nikoli ne bi prišla zraven. Lahko posvojiš samo biološkega otroka od partnerja.

BARBARA: Ja, vem.

SAŠO: Vam lezbam je ful lažje.

BARBARA: Ne, pa ne. In nisem lezbijka!

SAŠO: Aja, sori. Sem pozabil, da imaš spet falusno fazo.

BARBARA: Dej nehi. Večinoma sem mela vedno tipe.

SAŠO: Kaj pa Monika?!

BARBARA: Dobr. Lahko se zaljubim tud v žensko osebo. Ne diskriminiram, haha. Tko kot ti.

SAŠO: Ženske se lahko vsaj umetno oplodite. Poznam dve lezbijki, šli sta v tujino, dobili sina, zdej se pa ločujeta in tožita za skrbništvo.

BARBARA: Ob umetni oploditvi ne dobiš garancije, da boš ostal skupi. To se lahko zgodi vsakmu paru.

SAŠO: Nama se ne bi.

BARBARA: A, dej no. A si videl v novicah? Mnenje ustavnega sodišča – tud pri nas morajo popraviti zakon, da se bodo lahko na umetno oploditev prijavile samske ženske.

SAŠO *ironično*: Super.

BARBARA: Pa to je ful pomembno! Upam, da bo šlo čez upravni postopek.

SAŠO: Great. Samo nama nič ne pomaga, ker nimava maternice.

BARBARA: Kaj pa ... nadomestno materinstvo?

SAŠO: V Sloveniji se to ne izvaja. Sicer v zakonu o oploditvi nisva našla, ali je izrecno prepovedano. Ne vem, kaj bi se zgodil, če bi pač sklenila interni dogovor s kakšno žensko.

BARBARA: Samo da ne mislita mene vprašat!

SAŠO: Ne, draga. Brez skrbi. Si že mal v letih! Oprosti, ampak lej –

BARBARA: Vem, vem. In z veseljem preskočim to.

SAŠO: Če bi bila kakšna prijateljica ali sorodnica pripravljena ... Goran ima mlajšo sestrično. Seveda je v tem primeru jajčna celica darovana, ne bi bila njena. Genetsko ne bi bil njen otrok.

BARBARA: Uh, sliši se komplicirano ...

SAŠO: It is complicated. Tko ... Neki si želiš, hkrati pa imaš občutek, da si ne bi smel želet, da je to nemogoče. Ampak želja ostaja.

BARBARA: Ja.

SAŠO: A bi lahko ti ... pač kot pravnica ... da bi še ti mal pogledala.

BARBARA: Lahko, ja. Sicer ni moje področje. Ampak se bom pozanimala. Ni problema.

SAŠO: Okej. Hvala.

BARBARA: Šit, sori, samo ... Ne morem si vaju predstavljat ... Pa ne zato, ker sta pač dva tipa. Sej si tud sebe ne znam predstavljat.

SAŠO: Sej to. Verjetno si vsak težko predstavlja, kako je imet otroka. To zveš šele potem, ko ga že imaš.

BARBARA: In jaz, k si nikol nisem želela otrok ... jaz ga dobim jutri. Jutri, Sašo! In to ne dojenčka, ampak 15-letno najstnico v najhujši puberteti.

SAŠO: Vso srečo! Čin čin.

BARBARA: Čin.

BARBARA: Brat me je prosil, če je lahko Ronja pri meni. In jaz ... Hotla sem reč ne. Si izmislit kakšen izgovor, ne vem. Pa nisem mogla. Ronjini mami so pri 35 odkrili multiplo sklerozo. Dobila je en kup zdravil in je nekak šlo. Pol je pa imela par zagonov. In ... že dolgo si je želela v Tibet. Odločila sta se, da gresta čim prej na potovanje, preden se ji zgodi ... pač bolezen.

Ronja je ravno začela hodit v prvi letnik gimnazije. Ni ji uspel prepričat staršev, da ne bo v šoli nič takšnega zamudila. In namesto v Tibet je prišla živet k meni. Za enajst tednov! Bala sem se, da bo polomija.

Naslednji dan. Barbara in Ronja hodita po stanovanju.

BARBARA: Ej, to bo super! Super se bova imeli. Boš vidla.

RONJA: Mhm. Jupi.

BARBARA: Lej, vem, da si hotla it z njima.

RONJA: Itak.

BARBARA: Ne bit preveč razočarana. Tibet ni glih kraj za najstnice.

RONJA: In zakva ne?

BARBARA: Ne vem ... Recimo ... Nimajo Meka.

RONJA: Kr neki. Kdo pa še hod v Meka.

BARBARA: Ti še nisi bla v ta novem fletu, a ne?

RONJA: Em, ne. Ne vem, kdaj sem bla sploh nazadnje pr teb.

BARBARA: Ja. Evo, tuki je kuhna. Ti pokažem, kako se prižge štedilnik. Čist simpl je.
A gledaš?

RONJA: Mhm.

BARBARA: Tuki je hladilnik. Lahko vzameš vse, kar hočeš. Mislim, ni ti treba nič spraševat. Po domače. Kul?

RONJA: Okej.

BARBARA: Edino to te prosim, da pustiš moje proteinske šejke. Ker mam poseben plan, kako jih moram pit.

RONJA: Ja, okej.

BARBARA: No, tuki je kopalnica. Pa tam je še en vece posebi, tko da ne bo panike, če bi morali ena drugo čakat. In case of emergency, hehe.

RONJA: Mhm.

BARBARA: In tole bo tvoja soba.

RONJA: Kam dam loh stvari?

BARBARA: Kamor hočeš. Omara je prazna. Pa lahko na police, na mizo. Zrihtaj si, kakor ti paše.

RONJA: Okej. Hvala.

BARBARA: Ni za kej.

RONJA: Se vidiva pol. *Gre v sobo in zapre vrata za sabo.*

BARBARA: Ronja!

RONJA: Ja?

BARBARA: Če kej rabiš, sam povej, prav?

RONJA: Okej! *Si prižge glasno glasbo.*

BARBARA: Upam, da nisi žalostna zaradi mami!

RONJA: Kaj si rekla? Slušalke mam gor.

BARBARA: Nič. Sam pravim, da bo super! *Gre v kuhinjo.*

BARBARA: Nikol si nisem želela otrok. Delajo me živčno. Vedla sem, da se bom morala enajst tednov ukvarjat z narcisistično, vase zaprto, užaljeno najstnico, ki so jo starši »zapustili«. Kaj jaz vem, kaj počnejo 15-letnice. Razen tega, da so skoz na telefonu. A se še igrajo z igračami? A imajo že fante? A seksajo? Ne spomnim se več, kakšna sem bila jaz pri petnajstih.

V ponedeljek zjutraj. V kuhinji.

BARBARA: Dobro jutro.

RONJA: Oj.

BARBARA: In? Kako si spala?

RONJA: V redu.

BARBARA: Postla ti je okej?

RONJA: Mhm.

BARBARA: Kaj boš za zajtrk?

RONJA: Nč. Nikol ne jem zjutri.

BARBARA: A res? Kaj pa tvoja mami reče na to?

RONJA: Nč. Ona tud ne je zjutri.

BARBARA: No, sej jaz tud ne. Ampak ti še rasteš. Po mojem bi blo dobr, če bi neki pojedla.

RONJA: Bom en jogurt.

BARBARA: Super. Izvoli. Em ... A te peljem v šolo al ...

RONJA: Ni treba. Bom šla na bus.

BARBARA: Okej.

Tišina.

BARBARA: Jaz dons pridem šele zvečer domov. Popoldne mam še eno obravnavno.

RONJA: A je kul bit odvetnica?

BARBARA: Odvisno. Če te zanima pravo, pol ja.

RONJA: Mhm.

BARBARA: A te zanima?

RONJA: Ne, niti ne.

BARBARA: Kaj te pa zanima?

Ronja skomigne.

BARBARA: Kaj ti je vseč v šoli?

RONJA: Em, bolj nč.

BARBARA: In kaj ti gre dobr?

RONJA: Ne vem. Nč.

BARBARA: V čem si dobra?

RONJA: Ne vem! Zakva me zdej to sprašuješ ...

BARBARA: V redu, ni ti treba odgovarjat ... Sam rada bi, da veš, da se lahko pogovoriš z mano. Če bo karkoli ... če boš pač ... kej rabila.

RONJA: Ja, Barbara. To si mi že desetkrat rekla, odkar sem tuki.

BARBARA: Okej.

RONJA: Okej.

Tišina.

BARBARA: Za kosilo si lahko spečeš zamrznjeno pico. Al pa si nardiš makarone al pa solato al pa kej. Sam pazi, kako boš rezala. Lahko pa tud mene počakaš ...

RONJA: Joj, no! Znam rezat zelenjavo, veš.

BARBARA: Okej. Ne pozabi zaklenit, ko boš šla.

RONJA: Dah? Nisem dojenček.

BARBARA: Vem, da nisi. Sori.

RONJA: Kul je. Grem v kopalnico.

BARBARA: Okej.

BARBARA: In tako sem dobesedno čez noč postala nekakšna začasna mama.

Ronjo sem sicer nekajkrat pazila, ko je bila še čisto majhna, ampak vedno samo za kakšen večer ali popoldan. Šokiralo me je, da je že taka punca.

V mojem spominu je bila še vedno 10-letna deklica. V petih letih se je tko spremenila, da je skor nisem več prepoznala. Po začetnem šoku sva se ravno začeli privajat ena na drugo. In po dveh tednih je sledilo novo presenečenje. S Sašotom sva bila ravno na kavi.

BARBARA: In kako je Goran?

SAŠO: Eh, zdrav ko riba.

BARBARA: Super.

SAŠO: Spet ves naspidiran. Včeraj me je zvlekel na Rožnik. V soboto pa hoče it v hribe. Kao neki sportaš je ratal, ne vem. Kako pa Ronja?

BARBARA: Ej, dons sem zamudila na jutranjo jogo, ker je bla ta mala pol ure v kopalnici. Zaklenjena. Nisem mogla do svojih stvari. In ko je končno prišla ven, je mela zlikane lase.

SAŠO: A ne veš, da je zdej moderno met ravne!

BARBARA: Moral bi jo videt, kako se je oblekla dons.

SAŠO: Kako?

BARBARA: Neko razvlečeno trenirko. Ampak zgornji del je imela tko ... čist kratek, tolk da so ble joške pokrite.

SAŠO: Eh, pa kaj. Sej je toplo. Spomni se mal, kaj si ti nosila v srednji šoli.

BARBARA: O, fak. Saj res. Črne tangice pol pa bele oprijete hlače čez.

SAŠO: Omajgad, Barbara – ne!

BARBARA: Nehaj. Pa ugotovila sem, da kadi. Smrdi po čikih!

SAŠO: A si ziher? Da nisi sebe vohala?

BARBARA: Jaz nikol ne kadim doma. Šla sem prav njeno jakno povohat. Kot bi pepelnik povohala.

SAŠO: Lej, jaz sem tud kadil pri petnajstih. Pa sem potem nehal. Ti si pa začela na faksu in še zdaj kadiš. Torej?

BARBARA: Ne vem, če bi morala bratu kej omenit.

SAŠO: Mah, ne. Ti si kul teta, remember?

BARBARA: Mah, sej vem ... Ronji mora bit ful težko ... njena mami ima multiplo sklerozo.

SAŠO: O, šit. Bad ...

BARBARA: Ja. Ampak Ronja sploh noče o tem govorit. No, ali pa o čemerkoli drugem. Večino časa je v svoji sobi. Pa na telefonu. No, vsaj na trening gre dvakrat na teden. Mah, ne vem ...

SAŠO: Ne sekiraj se. Ti samo posluši instinkt.

BARBARA: Instinkt mi pravi, da bi jo dala na prvi avion za Tibet. Mah, sej bo. Še dva mesca. Brat pa svakinja sta trenutno v nekem samostanu na retreatu. Brez interneta. Pa ne smejo se sploh nič pogovarjat. Brez besed. Si predstavljaš? Samo meditirajo, jejo in spiyo.

SAŠO: Zakon! Jaz bi šel takoj. Mal odklopa.

BARBARA: Ma ja ... A veš, kdo me je dodal na Tinderju? Tisti trener s fitnesa, k sem ti govorila – Seba. Baje je spet samski.

SAŠO: Dej pokaž.

Barbara mu pokaže sliko na telefonu.

SAŠO: Mhm. Dober je. Uuu, samo ... Mal preveč nabildan.

BARBARA: Ja, se strinjam. Bom vidla, če mi bo kej pisal.

SAŠO: A ma otroke?

BARBARA: Ne, nima. Dodaten plus. Aja ... Tisto, glede nadomestnega materinstva. Sem prebrala, kar sem našla.

SAŠO: Mhm.

BARBARA: Nadomestno materinstvo samo po sebi ni izrecno prepovedano. Z nobenim zakonom.

SAŠO: A ni?

BARBARA: Ne. Ampak ... V praksi je nemogoče. Zakon o oploditvi z biomedicinsko pomočjo prepoveduje umetno oploditev ženske, ki bi otroka po rojstvu prepustila tretji osebi. Zato se ne sme izvajati.

SAŠO: Mhm. Sej sva že nekak vedla.

BARBARA: Nobena klinika tega ne bo naredila, tud če se vidva vse dogovorita z žensko, če bi ona vse podpisala. Za zdaj obravnavajo samo hetero pare. Ne vem ... Če bi se eden od vaju prijavil na kliniko kot par, mislim, v paru z žensko.

SAŠO: Pa kaj še.

BARBARA: Pač kot primer ... Samo potem bi bila ona uradno mama. Tud če bi vama predala otroka, bi ji uradno ostale starševske pravice in dolžnosti.

SAŠO: Hočeš reč, da bi si lahko premislila.

BARBARA: Ja.

SAŠO: Ma dej ... Itak je vse skupi ... Neracionalno. Ta želja. Ker ... mislim, kako bi to speljala? Kako bi to dejansko potekalo? Da ena ženska donosi otroka, ga rodi in pol ga midva vzameva? Odkupiva? Ne vem, fak.

BARBARA: To je praksa v tujini. Podpiše se pogodba. V tem primeru sta samo vidva zakonita starša.

SAŠO: Sva že guglala ... Maš privatne agencije, ki ti za denar zrihtajo vse, od papirjev do bivanja. Lej ... vse skupaj je ... Ne vem.

BARBARA: Je pa res, da ženska dobi velik denarja, lahko boljše živi. Poskrbi za svoje prejšnje otroke.

SAŠO: Sej to mi tud Goran govori, ampak jaz mam čuden občutek ... Bral sem zgodbe, ko je šlo tud marsikaj narobe.

BARBARA: Mhm.

SAŠO: Hudo mi je za Gorana. On si res želi.

BARBARA: Kaj pa ti?

SAŠO: Ne vem ... Ne vem več. Pač ... Zdi se mi, da nimava realnih šans.

BARBARA: Lej ... Sej jaz tud nisem mama, pa mi ni nič hudga.

SAŠO: Ti si mela možnost odločitve.

Tišina. Barbari zazvoni telefon.

BARBARA: Oprosti, moram se javit. Ja, prosim? Aha. Ja, pri telefonu. Mhm. Mhm.

A res? Ja, seveda. A že danes? V redu. Lahko, ja. Nasvidenje. *Prekine klic.* Šit.

Iz šole so me klical. Razredničarka hoče, da pridem na nujen razgovor.

SAŠO: Kaj pa je?

BARBARA: Ne vem, neki z Ronjo, ni točen povedala. Moram it. *Odide.*

BARBARA: Razredničarka me je klicala, ker sem skrbnica. Ker brat in svakinja veselo meditirata v Tibetu. In zato sem morala jaz v šolo poslušat pridige. Prej sem morala iz službe in prestavit vse popoldanske zadeve. »Prišlo je do resnega incidenta. Do incidenta, ki ga vsi obžalujemo.« A res, gospa razredničarka? Ja, točno. Tud jaz sem obžalovala, da sem morala že po dveh tednih letet v šolo.

Zvečer v Barbarinem stanovanju, Barbara in Ronja.

BARBARA: Obljubi, da ne boš več!

RONJA: Kaj?

BARBARA: Točno veš. Da ne boš več kadila na šolskem veceju.

RONJA: Vsi to delajo.

BARBARA: Ali pa kjerkoli v prostorih šole.

RONJA: Oooo, bruke, stari.

BARBARA: Baje so te že drugič dobili. V enem mescu! Razredničarka ti bo dala ukor.

Pa morala sem podpisat neko izjavo. Vzgojni načrt, načrt ukrepanja al neki.

RONJA: Whatever. Boli me.

BARBARA: A tvoj oči ve, da kadiš?

RONJA: Itak da ne ve.

BARBARA: Komi dva tedna si tuki, in sem že morala v šolo. Maš srečo, da sta tvoja oči pa mami ravno na retreatu v samostanu. Da nimata telefona.

RONJA: Kva? A bi me rat-outala?

BARBARA: Kaj?

RONJA: A si izdajalka?

BARBARA: Kaj?

RONJA: Mah, pozab.

BARBARA: Nobenih cigaret več v šoli. Ali pa pred šolo. A sva zmenjeni? Ne vem, zakaj sploh kadiš. Veš, da lahko dobiš raka?

RONJA: Zakva pa ti pol kadiš?

BARBARA: Em –

RONJA: Faking hypocrite.

BARBARA: Lej, ne rabiš delat istih napak kot jaz. Dokler si pri meni, sem jaz odgovorna zate. In mene bojo klical, da moram v šolo, in jaz bom morala zaradi tebe hodit prej iz službe. Ne deli več tega! Okej?!

RONJA: Ja no! Sori, da sem ti breme!

BARBARA: Nisem rekla, da si breme.

RONJA: Whatever. Komi čakam, da grem domov! *Gre v sobo in zaloputne z vrati.*

BARBARA: Ronja! Šit ...

BARBARA: Jasno mi je blo, da je moj status kul tete ogrožen. V šoli sem morala poslušat pridige o njenem vedenju. Več učiteljev je opazilo, da ne sledi pouku. »Vaš otrok ne posluša in ne upošteva navodil. To je lahko posledica notranjih stisk.« Seveda je v stiski, če ima njena mama neozdravljivo bolezen! Pa to ni moj otrok. Njena starša cel dan sedita po turško in žlobudrata mantre v samostanu na drugem koncu sveta. Jaz moram pa reševat zadeve. Bo teta Barbara zrihtala. Ni panike. Imate drek za spucat? Pokličite teto Barbaro ... No, potem se je izkazalo, da je bil to samo rahel piš pred nevihto. Pravi orkan je prišel čez kakih deset dni.

Čez deset dni. V Barbarinem stanovanju. Zvečer. Barbara pospravlja po kuhinji. Ronja je v sobi.

BARBARA: Ronja! A boš jedla kej? Ti nardim toast? Ronja?!

RONJA *iz sobe*: Ne!

BARBARA: V sredo je bila Ronja cel popoldan zaprta v svoji sobi. Ko sem jo poklicala, če pride na večerjo, je rekla, da ni lačna. Po večerji sem gledala

serijo. Ronje še kar ni bilo iz sobe. Tud na vece ni šla. Zaskrbel me je. Zahtevala sem, da pride ven iz sobe. Takoj sem opazila, da ima rdeče oči in zabuhel, objokan obraz.

BARBARA: Kaj ti je? Kaj je blo? Ronja?

RONJA: Nič.

BARBARA: Daj, ti bom nardila en čaj. A boš en čaj?

RONJA: Loh.

BARBARA: Nič nisi jedla. A si v redu?

RONJA: Ja, no.

BARBARA: A je to zarad mame?

RONJA: Ne ne ... Ni to.

BARBARA: Kaj je? Lahko mi poveš. Ronja ... Oči maš čist objokane.

RONJA: Ni važn.

BARBARA: Meni je važno, Ronja. Povej, no. A se je kej zgodil v šoli?

RONJA: Ja.

BARBARA: Kaj je blo? Te je kdo udaril?

RONJA: Ne.

BARBARA: Ti je kdo kej reku?

RONJA: Ne.

BARBARA: Kaj pa? Ronja?

RONJA: En sošolc je objavil sliko v chat od celga letnika. Pač jaz sem na sliki. Ogabna slika je ...

BARBARA: A lahko vidim? Pokaži mi.

Ronja gre po telefon.

BARBARA: Vzela je telefon in mi pokazala tisto sliko. Tisto zlobno, nesramno, ponižujočo sliko. Sošolci so jo delili po mesidžih, v chatih, privatnih grupah na TikToku. Na sliki je bila Ronja, z zaprtimi očmi in široko odprtimi usti. V njenih ustih pa velik nabrekkel penis. Zraven je pisalo »Luvs to suck«. Rada ga cuza.

BARBARA: O, moj bog! Kaj je to?

RONJA: A ni tko lajk obvious? Očitno sem cipa, a ne.

BARBARA: Kaj govoriš?

RONJA: Ni prava slika. Fotošop je!

BARBARA: In kdo je to naredil?

RONJA: Sej ni važn.

BARBARA: Kdo je bil, Ronja?!

RONJA: En sošolc.

BARBARA: Kdaj se je to zgodil?

RONJA: Ne vem. Zaspala sem na busu. Pač ... Z odprtimi usti.

BARBARA: To je šolski avtobus?

RONJA: Ja. V torek smo šli na kulturni dan, na poti nazaj sem zaspala. Sploh nisem vedla, da me je Alen slikal.

BARBARA: Alen je bil?

RONJA: Ja, po mojem. Ne vem. Vsi to šerajo. Fak ...

BARBARA: Kako se piše ta Alen?

RONJA: Zakaj hočeš vedet?

BARBARA: Priimek?!

RONJA: Završnik.

BARBARA: Ronja, vse bo v redu. Lej, zrihtala bom vse. Ne skrbi.

RONJA: Kako? Ne moreš zbrisat tega ...

BARBARA: To je ilegalno, ta slika. Vsi jo bodo morali zbrisat.

RONJA: Zdej so jo itak že vsi vidli ... In zajebavajo me cel dan!

BARBARA: Šit ...

RONJA: A bi lahko nekak ... poklicala mami?

BARBARA: Joj, ne vem.

RONJA: Oba mata skoz nedosegljivo.

BARBARA: Pač ravno sta na retreatu, brez interneta. Pa telefone jim vzamejo.

Tišina.

RONJA: Nočem, da hodiš v šolo al pa kej. Nočem še večje scene.

BARBARA: Razumem te. Ampak ni rešitev, da se ti umakneš. Njega mora bit sram. In javno, da se še drugi kej naučijo.

RONJA: Pa sej me ni posilil, no!

BARBARA: Ne zmanjšuj tega.

RONJA: A ti veš, kolk ljudi je po svetu vsak dan umorjenih, ustreljenih, pretepenih ... V Gazi izraelska vojska strelja na lačne civiliste, ki iščejo hrano! To je pa sam ena butasta slika.

BARBARA: Ni samo slika. Tko se začne. To je treba takoj zatret.

RONJA: Fak ...

BARBARA: To je kaznivo dejanje, Ronja. Objavljanje spolne vsebine brez soglasja. In še mladoletna si.

RONJA: Zakaj sem zaspala na busu!

BARBARA: Ti nisi nič kriva, okej? In to bova rešili. Prav?

RONJA: Ja.

BARBARA: Takoj naslednji dan sem klicala razredničarko in prijavila zlorabo. Zahtevala sem ukrepe in zagrozila s prijavo na policijo. Kmalu sem dobila klic ravnateljice. Zagotovila mi je, da delajo vse za zaščito Ronje. Cel razred je imel sestanek z razredničarko in ravnateljico. Dobili so jasna navodila, kaj morajo narediti. Naslednji dan je moral vsak podpisat uradno izjavo, da je zbrisal sliko z interneta in z vseh elektronskih naprav. In vsak posebej se je javno opravičil Ronji. Šolska psihologinja je naju z Ronjo povabila na mediacijo. Ronja se je strinjala, zato sem privolila. In da tistemu razvajanemu mulcu povem, kar mu gre.

Pri šolski psihologinji na mediaciji. Psihologinja, Ronja, Barbara, Alen, Alenov oče.

PSIHOLOGINJA: V imenu šole bi rada povedala, da nam je zelo žal, da je prišlo do tega. Organizirali bomo več delavnic na temo medvrstniškega nasilja in nevarnosti spleta.

BARBARA: Pohvalno, ampak v tem primeru prepozno.

PSIHOLOGINJA: Zavedam se, da nekaterih stvari ne moremo zbrisat za nazaj. Ronja, res mi je žal, da se ti je to zgodilo.

RONJA: Hvala.

PSIHOLOGINJA: Izvoli, Alen. Mislim, da si želel nekaj povedat Ronji.

ALEN: Em ... Ja. Pač ... Da mi je žal.

PSIHOLOGINJA: Lahko glasneje, Alen?

ALEN: Žal mi je. Ne bi smel tega nardit. Oprosti, Ronja.

PSIHOLOGINJA: V redu. Prav je, da si se opravičil. Ampak moraš se zavedat, da je bilo tvoje dejanje zavržno in nasilno do sošolke.

ALENOV OČE: Oprostite, ampak ... Nasilje? A ni to mal ... ne vem ... Mal pretirano.

BARBARA: Prosim?! Seveda je to nasilje. Očitno vam niso čist jasne zadeve, gospod. Naj razložim: objavljanje spolne vsebine z mladoletno osebo brez privoljenja je kaznivo dejanje in se lahko kaznuje z zapornom do enega leta! Delam kot odvetnica na sodišču!

BARBARA: To je Alenovemu očetu takoj zaprlo usta. Ustrašil se je za svojega sončka. Ta mali se je pa skoraj usral v hlače. Prav mu je bilo. Skrajni čas, da se nauči, da imajo škodljiva dejanja posledice. Če ga že starši niso tega naučili. Nisem ga nameravala zares tožit. Z Ronjo sva se že prej pogovorili in verjela je, da mu je žal. Ni hotla, da ga vržejo iz šole. Lahko da mu je bilo žal. Ampak treba je bilo poskrbet za svarilo drugim. Jasen signal, da se tega ne dela. Zato sem vztrajala, da dobi ustrezen vzgojni ukrep. In dobil je ukor pred izključitvijo.

Ronja in Barbara zvečer v stanovanju.

BARBARA: Pizda, če bi bil to moj mulc ... tako kazni bi mu dala ... eno leto ne bi smel iz bajte, samo šola in domov.

RONJA: Verjamem. Fak, res se je ustrašil. Pa njegov foter je bil pol čist tih cel sestanek in je samo še kimal. Carsko.

BARBARA: Jap. Naporen dan je bil ... A si kej lačna?

RONJA: V bistvu sem, ja.

BARBARA: Jaz sem sestradana! A si naročiva pico?

RONJA: Lahko, ja.

BARBARA: Poglej meni na netu.

RONJA: Čez dva dni bom lahko klicala mami.

BARBARA: Sej res! Super. A jo ful pogrešaš?

RONJA: Ja. Pa očija tud.

BARBARA: Sej veš, da te mata ful rada, a ne?

RONJA: Mhm.

BARBARA: Čez šest tednov že prideta nazaj. In boš končno rešena tete Barbare.

RONJA: Sej ni tolk hudo.

BARBARA: A nisem preveč tečna?

RONJA: Ne, nisi, no. Sploh ne.

BARBARA: A bi neki skupi gledali na Netflixu? Si za?

RONJA: Lahko.

BARBARA: Super!

Čez pet tednov. Barbara in Sašo v kavarni na pijači.

BARBARA: Ej, a veš, da s tistim Sebatom pol ni blo nič.

SAŠO: Še boljše. Tisti ni bil zate sploh. Ti rabiš enega bolj ...

BARBARA: Kaj? Kakšnega?

SAŠO: Ne vem, sofisticiranega.

BARBARA: Dej nehi. Ej, a arhitekta s srebrnimi lasmi bi odobril?

SAŠO: Mejbi. Pokaž profil. Mhm, mhm. Kar v redu zgleda. Za 50-letnika.

BARBARA: Mi je že pisal. V soboto se dobiva na drinku.

SAŠO: To soboto?

BARBARA: Ja, sori. Sej sem vama hotla javit ... Ta vikend odpade naš muvi najt.

Razen če boste z Ronjo gledali.

SAŠO: Ej, komod. Ta mala je ful faca.

BARBARA: Ja, res je ... Samo še en teden, in gre domov. V bistvu je kar hitr minil.

SAŠO: Vidiš, da si preživela.

BARBARA: Ja, komaj.

SAŠO: Še pogrešala jo boš, boš vidla.

BARBARA: Ah, kje, stari. Končno bom mela spet blažen mir.

SAŠO: Ej, moram nazaj v pisarno. Vso srečo z arhitektom.

BARBARA: Tenks.

Sašo odide.

BARBARA: Da jo bom pogrešala ... Mogoče. Navadila sem se na Ronjo.

Navadila sem se na to, da jo moram čakati v kopalnici. Da moram v trgovini razmišljati, kaj je treba kupiti še zanjo, da moram vzeti ta velik paket kosmičev. Da jo vsak popoldan vprašam, kako je bilo v šoli, in ona mi z eno besedo odgovori: »Dobr.« Da moram večkrat zalafati pralni stroj in da potem obešam njene hecne najstniške cunje. Navadila sem se, da zvečer skupi pogledava serijo in naredim kokice za naju. Sama si nikoli ne grem delati kokic. Pa ta občutek, da je pač nekdo tam, ko pridem iz službe, da so luči prižgane, da slišim zvok TV-ja ali pa njeno muziko, ko odpiram vhodna vrata. Mogoče jo bom pa res malo pogrešala ...

O porodni bolečini

- Ko sem jaz prvič rojevala, je bilo grozno. Trajalo je 36 ur, potem so mi še posteljico ven praskali, ker ni šla sama. Sem skoraj izkravela, oživljat so me morali. Naenkrat vse tiste bele halje okol mene. O, marija!
- Če bi moja mama rojevala pred stotimi leti, bi zagotovo umrla. Kar mi je že v otroštvu večkrat povedala in še vedno rada ponavlja.
- Mene so pa šopali s popadki, da mi je skoraj zlomilo medenico. In na koncu je bil itak carski rez, ker se je mali zagozdil, pa so ga moral urgentno ven zvleč!
- In ko so otroka končno potegnili ven iz moje žene, sem videl, da je popkovina trikrat zavita. Kaj trikrat – desetkrat je bila zavita! Pet minut je trajalo, samo da so odmotali tisto reč.
- Moj porod je bil pa lep.
- Kaj?! Kako?!
- Sprejela sem bolečino in pustila, da potuje čez moje telo. Vedla sem, da mi bolečina pomaga, da spravim novo bitje na svet. Bilo je težko, ampak tudi lepo.
- Okej, jaz nisem rodil. In nikol ne bom. Očitno. Ampak neki pa vem. Ženska mora pri porodu trpet. To je narava tako naredila. Da se dokaže, da je iz pravega testa, da se bo znala žrtvovati za otroke!
- Jaz bi tudi rada rekla, da je bilo lepo. Pa ne morem. Ker bi se zlagala. Ker je šlo vse narobe. Ker sem mislila, da bova oba z otrokom umrla.
- Zakaj vedno samo o porodu? Okej, porod je dogodek. Ja. Kaj pa po porodu?! Kaj pa raztrgane nožnice in presredki, zašite rane, ki pustijo zabrazgotinjeno tkivo? Kaj pa prolaps maternice, ki ga treba operativno odstraniti? Pa prolaps črevesja, ki za vedno onemogoči normalno iztrebljanje? Kaj pa bolečine pri spolnem odnosu, ki zaradi raztrganin lahko trajajo še mesece, tudi leta po porodu?!
- Eh, to nikogar ne zanima. Porod je zanimiv! Porod, trpljenje in novo življenje.
- Na začetku je hrepenenje. In je ideja in so čustva. A do rojstva je dolga pot. Besede se povezujejo v stavke. Stavki v replike. Organizem raste in se razvija. Izmenjujejo

se stanja zadovoljnega ustvarjanja in totalnega stresa. Vedno si rečem, zakaj mi je tega treba. Da je to zadnjič. Da bi lahko počela kaj lažjega, kaj bolj normalnega, bolj vsakdanjega. Te muke ob porajanju, ti zoprni krči, ko ne veš, a se bo sploh kdaj končalo. Ko telo zablokira in se vsa stvar ne premakne. Ko samo hočeš, da bi bilo že enkrat konec. In potem so tu drugi, ki sodelujejo in pomagajo pri rojevanju. In skupaj je lažje. In tako se na koncu rodi. Nova drama. In morda kratko olajšanje. Pa spet od začetka.

- Če bi bila noseča ženska v okupirani Gazi, bi se neznansko bala poroda. Izraelske bombe so razstrelile večino bolnišnic. Če bi bila noseča v okupirani Gazi, bi se bala, da bo zaradi moje podhranjenosti in pomanjkanja zdravil kaj narobe z otrokom. Če bi rodila v Gazi in zaradi podhranjenosti ne bi imela mleka in ne bi mogla dojit, bi se počutila krivo in nemočno. Če zaradi izraelske blokade ne bi mogla dobit adaptiranega mleka ali sploh kakršnegakoli mleka, bi v stekleničko zmešala nesterilno vodo in sezamovo pasto. Ali janežev in kuminov čaj. Če bi morala gledat svojega novorojenčka, kako zaradi vojne in okupacije hira pred mojimi očmi, jaz pa ga ne bi mogla nahranit, bi mi od besa, obupa in nemoči pokalo srce. Ponoči bi poslušala drone, kako preletavajo soseske. Poslušala bi oddaljeno bombardiranje in nenehno pokanje svojega srca.

Maša

Maša (39), Milan (55), Laura (40)

MAŠA: Šla sem po nosečniški test. Vožnja domov je bila daljša kot po navadi, ker sem šla v lekarno na drugem koncu mesta. Nisem hotla v tisto blizu doma.

Lekarnarka me že pozna. Spet ta ... spet je prišla po nov test ... spet ne bo noseča ... boga reva. Kupila sem štiri teste, za zalogo. Če ne bi bili dragi, bi jih kupila še več. Stara sem 39 let in želim si otroka. Želim ni prava beseda. Jaz hrepenim, do bolečine hrepenim po otroku. Ja, jaz sem ena izmed tistih. Vsakič, ko na ulici zagledam nosečnico al pa mamico z dojenčkom, me zvije v trebuhu. Kaj točno si želi nekdo, ki si želi otroka? Ne vem. Ampak v vsaki celici telesa čutim, da ga hočem. Hočem met otroka. Nekoga, ki bo vedno moj in jaz njegova, ne glede na vse, kar pride v življenju. Minilo je 14 dni, odkar so mi v maternico vstavili zarodek. Samo eden je bil perspektiven. Tekla sem v kopalnico in se polulala na tisto strašljivo paličico. In potem sem čakala ... Naj bo plus, plus, plus ... Bala sem se pogledat ... In spet je bil minus. Odvlekla sem se iz kopalnice na kavč, se pokrila čez glavo in zaspala. Potem je prišel domov on.

Domov pride Mašin partner Milan in ropota po kuhinji.

MAŠA: Hej.

MILAN: Hej, a sem te zbudu ...

Maša se ozre okrog sebe in na mizici pri kavču zagleda negativni test nosečnosti. Pobere test in gre k Milanu.

MAŠA: Milan ... Spet nič.

MILAN: Kaj?

MAŠA: Test sem nardila. Spet minus.

MILAN: Aja? A ni še mal zgodej?

MAŠA: Ne. Je že 14 dni po IVF.

MILAN: Dons še ni 14 dni. Narobe si štela. Jutri bo 14 dni. Pa itak ni nujno, da takoj pokaže.

MAŠA: To je res.

MILAN: Naredi ga spet čez par dni.

MAŠA: Ja, maš prov. Okej. Jutr bom še enkrat naredila test. Takoj zjutraj. Takrat je največ hormonov v urinu.

MILAN: Pa dej ta test že enkrat v koš. Poscala si se gor.

MAŠA: Kolk smo občutljivi. Če bova mela dojenčka, boš še kaj hujšega videl.

Maša maha s testom nosečnosti Milanu pred nosom.

MILAN: Fuj! Dej to v koš!

MAŠA: Haha! Okej. Jutri bom naredila še en test.

MAŠA: No, prišel je naslednji dan. In ni mi bilo treba delat še enega testa. Ko sem zjutraj potegnila dol pižamo in se usedla na stranišče, je bil tam. Direkt pred mojo faco. Krvav madež. Dobila sem menstruacijo. Ni bilo potrebe po še enem testu. Po še enem ponižujočem minusu. Diagnoza nepojasnjene neplodnosti me je ponovno udarila v obraz.

Maša pride v kuhinjo.

MAŠA: Dobila sem menstruacijo.

MILAN: A ja? A res?

MAŠA: Ja. Zihér.

MILAN: Mhm.

MAŠA: Mhm? A to je vse? Ne boš nič več rekel?

MILAN: Maši ... Lej, vem, da ti je težko. Ne vem, kaj bi ti rekel. Bova šla še enkrat.

MAŠA: Ne vem, kolkrat grem še lahko čez to.

MILAN: Vsakič, ko te špikajo, mi je tko grozno, da bi jim najrajši vzel tisto iglo iz rok in te odnesu ven iz bolnice.

MAŠA: To je bil že četrti poskus. Z leti bo sam še slabše. Tvoj spermogram tud ni najboljši. Pozna se, da si že pač v letih ... Kaj pa, če ... Ne vem ... Mogoče bi morala probat še kej drugega?

MILAN: Maša ... O tem sva že govorila.

MAŠA: Bi lahko še enkrat premislil? Prosim! Dr. Dolinar nama je sam omenil darovanje. In on gotovo ve, kaj govori.

MILAN: Dobr veš, kaj si mislim o tem. Sperma bi bila od kdovekoga!

MAŠA: To bi bil še vedno tvoj otrok, najin otrok.

MILAN: To ne pride v poštev. Oprosti, Maša.

MAŠA: Mogoče bi se vsaj kaj prijelo. Nazadnje so mi vzeli deset jajčec in samo eno se je razvilo. Nobenih zamrznjenčkov nisva dobila. Na forumih berem, da eni od punkcije dobijo po pet ali šest zamrznjenčkov.

MILAN: Pa jim piši, da ti kakšnega podarijo, in bova imela oba čist tujega otroka.

MAŠA: Nehaj, no.

MILAN: Ti bi bla rada noseča z neko drugo spermo? Fak, Maša. To ne bi bil moj otrok. Kako ne razumeš?

MAŠA: Ljudje tud posvojijo otroke. Pa so ravno tko njihovi.

MILAN: Mogoče pa sploh ni moja sperma kriva. A si pomislila na to? Tud ti nisi več najmlajša.

MAŠA: Sej ravno zato! Strah me je, da bo ... pač ... enkrat prepozno.

MILAN: Lej. Če nama je namenjeno, bova dobila otroka. Moraš zaupat.

MAŠA: Tebi je lahko govorit. Ko že imaš hčerko!

MILAN: Ej ... V redu je, Mašika. V redu je. Bova še probala. Okej?

MAŠA: Okej. *Gre v kopalnico in vrže neporabljene teste v predal.*

MAŠA: Ni bilo okej. Nič ni bilo okej. Zdelo se mi je, da je Milanu vseeno, a zanosim ali ne. On že ima odraslo hčerko iz prejšnjega zakona. On je že oče. Kaj sem pa jaz? Neplodna ženska, jalovka. Star je 55 let. Zdravnik je lepo rekel: vaši spermiji so počasni. In ni jih prav veliko. Ne pravim, da ste neplodni, a spermioogram ni ravno najboljši. Jasno je povedal. In glede na njegovo starost ... Nisem mogla vedet, a je genski material sploh še v redu. Lahko naredim še deset IVF-postopkov, zavarovalnica itak krije samo še dva, pa še vedno ne bo nič. Naslednji dan sem se počutila grozno. Poklicala sem prijateljico Lauro. Po ločitvi se je priselila v naš blok.

Pri Maši na obisku je prijateljica Laura. Pijeta kavo. Laura objema in tolaži Mašo.

LAURA: Maši ... Sej bo, Maši. Vem, da ti je hudo. Ampak jaz mam en tak filing, da bo še vse v redu. Ful čutim to.

MAŠA: Ne vem ... Že tko dolg traja, praktično sva sedem let brez zaščite, zadnja tri leta resno delava na tem, dve leti hodiva v ambulantno. Ne mu tega omenjat – da sem ti povedala ... Milanovi spermiji so počasni.

LAURA: A v njem je problem?

MAŠA: Ne, ne. Ne vejo točnega vzroka. Samo pač ... Če bi bila mlajša in boljša sperma ... Bi blo sigurno več šans. Brala sem na forumih, da so imele ženske dolgo partnerje, s katerimi ni šlo. Ko so šle narazen in si našle drugega, pa so takoj zanosile.

LAURA: A razmišljaš, da bi šla narazen?

MAŠA: Mah, ne. Ne bi mogla brez Milana. Z njim hočem bit. Samo, pizda, ta njegov ponos. Noče sprejet donatorske sperme.

LAURA: Ja, ne vem. Za moškega mora bit to kar udarec.

MAŠA: In če ni druge možnosti?

LAURA: Vedno so druge možnosti ... Pomisli. Kako bi ena taka seksi ženska, kot si ti, prišla do mlade, sveže sperme, a?

MAŠA: Laura!

LAURA: Kaj? Sama praviš, da ni druge.

MAŠA: Pa dobro, no. Da bi se šla nastavljal v nek študentski klub al kaj?

LAURA: Ne vem ... To bi blo nekak najlažje izvedljivo. Lahko pa prosiš kakega frenda za uslugo.

MAŠA: Mah ...

LAURA: A ti jaz koga najdem? Moj bivši bi bil takoj za. To bi blo neki za njegov ego: veliki o semenjevalec!

MAŠA: Dej, ne zajebavej ... A ta teden si brez otrok?

LAURA: Jap. Ta teden so pri njem.

MAŠA: To mata deljeno skrbništvo?

LAURA: Ja. Pol pol.

MAŠA: Ful parov ima to zdej tko.

LAURA: Meni ustreza. Tisti teden, ko sem sama, lahko res ful velik nardim. Ko so pa pri meni, se jim pa res posvetim. In se imamo super. So pa določene omejitve.

Morala sem iskat stanovanje blizu šole in vrtca. Oziroma da je vsaj avtobus, neka povezava. Srečo sem mela, da sem našla ta flet.

MAŠA: Jaz sem tud vesela, da si prišla sem.

LAURA: Maša, resno. Poslušaj me. Če Milan noče slišat o donatorski spermi, je to njegov problem. Ti si tista, ki mora ukrepat.

MAŠA: Pa ne bi mogla kar z nekom drugim.

LAURA: Lahko pa se oplodiš kot samska ženska.

MAŠA: Kako? Ne morem. Z Milanom sva vodena kot par. Praktično sva bila že v vseh klinikah ...

LAURA: Pa ne, stara. Lahko greš v tujino!

MAŠA: Mhm. Kaj pa Milan?

LAURA: Kaj? Milanu boš pač rekla, da si kar naenkrat *čudežno* zanosila! Sej to se res dogaja. In on bo ponosni očka!

MAŠA: No ja ... Ne vem, no ... To je potem vse samoplačniško. To ziher ful stane. Ne vem ...

LAURA: Po mojem ne stane tok, če samo spermo naročiš. Mogoče se celo da zmenit na obroke. Lahko ti tud jaz posodim!

MAŠA: Sliši se mal noro.

MAŠA: In res je bilo noro. Pa vseeno ... Bolj ko sem razmišljala o tem, bolj se mi je vse skupaj zdelo izvedljivo. Na netu sem našla semensko banko. Ugotovila sem, da lahko kar online izbereš donatorja, naročiš spermo, plačaš in potem ti jo pošljejo v posebni hladilni napravi. V roku 24 ur. Priložena je brizga, s katero si spermo vbrizgaš v nožnico. Enkrat sem že skoraj naročila tisto spermo. Potem pa me je zaskrbelo: kaj, če se okužim? Kaj, če bo z otrokom kaj narobe? Kaj, če sperma ni preverjena? Odločila sem se, da grem res na tujo kliniko in se prijavim na umetno oploditev kot samska ženska. Laura se je ponudila, da gre z mano. In sva šli. Naredili so potrebne preiskave in podpisala sem, da sprejemam donatorsko seme. Ker so bili vsi moji izvidi v redu, so mi na kliniki predlagali, da bi najprej

poskusili z inseminacijo, se pravi z vbrizganjem. Krasno, ni boleče, pa še dosti ceneje kot IVF. Morala sem samo še izbrati donatorja.

Maša in Laura sedita pred računalnikom in brskata po spletni strani semenske banke.

LAURA: Sami Danci so.

MAŠA: Ja ... Danska semenska banka je.

LAURA: Kakšna imena ... Zaho, Cupid, Gimli, Cookie? Uuu, glej tega! Florian!

Kavkazijec, skandinavsko poreklo, visok, izobražen ...

MAŠA: Pa ne ... Ne more bit čist blond.

LAURA: Zakaj ne? A ne bi mela blondinčka z modrimi očki.

MAŠA: Mora bit podoben Milanu. Halo?!

LAURA: Kaj pa tale? Temnolas, srednje rasti, mal večji nos, rjave oči?

MAŠA: Tale je brez ID-ja. Zato je tud cenejši. Če nima ID-ja, otrok ne more nikol izvedet identitete darovalca in stopit z njim v stik.

LAURA: Ja, sej ... A ni to idealno zate?

MAŠA: Ja, itak. Milan bo oče. Ampak razmišljam dolgoročno ... Če se mu slučajno kaj zgodi ... mogoče je dobro, da pustim vsaj teoretično možnost, da otrok nekoč v prihodnosti zve, kdo je biološki oče. Klinika razkrije podatke izključno na pisno željo polnoletnega otroka. Ne vem ... Nekako se mi zdi, da sem dolžna to zagotoviti.

LAURA: Ne vem, no. Za to teoretično možnost boš plačala 800 evrov več.

MAŠA: Ja.

LAURA: Pizda, nisem vedla, da je sperma tko faking draga. Kolk misliš, da dejansko dobi donator? Najbrž ne velik.

MAŠA: Kakih 50 evrov na izliv.

LAURA: Samo?

MAŠA: Baje velik stane obdelava in hranjenje semena.

LAURA: Ja, pa klinika mora zaslužiti, a ne.

MAŠA: Vsi prihranki mi bojo šli.

LAURA: Ja, lej. Otroci stanejo.

MAŠA: Tale me stane, še preden je sploh nastal. Šit.

MAŠA: Izbrala sem donatorja, plačala za spermo, ki so jo poslali direkt na kliniko v hrambo. Dobila sem še ene hormonske tablete. V zadnjih letih sem pojedla že toliko tablet, da Milan sploh ni opazil, da se je na moji polici znašla nova škatlica. Milanu sem obiske klinike prikazovala kot službene obveznosti. Napletla sem mu, da hočejo v firmi odpret novo podružnico. Ni me spraševal o podrobnostih. Nisva imela te navade, da bi doma govorila o službi. Potem je končno prišel datum. Laura je rekla, da sem pasemska krava, ki jo peljejo na osemenitev. Na kliniki je šlo vse gladko. Ulegla sem se na medicinsko posteljo in razširila noge. V nožnico so mi vstavili cevčico in vbrizgali seme. Malo sem še poležala, dali so mi navodila, in sem šla domov. Vse skupaj ni trajalo niti dve uri. Potem pa spet 14 dni čakanja. Večkrat sem se morala ugriznit v jezik, da nisem nič zinila pred Milanom. In čez 14 dni se je zgodilo. Prvič v svojem življenju sem na testu zagledala plus! Plus!!

Maša maha Milanu pred obrazom s pozitivnim testom.

MILAN: Kaj imaš to? Kaj je to?

MAŠA: Ja, kaj?! Plus je, najin plus!

MILAN: A to je ... Tvoj test?

MAŠA: Ja, čigav pa! Bučman. Haha!

MILAN: Kako?

MAŠA: Haha, ko bi zdaj videl svoj obraz.

MILAN: Nisem vedu, da si delala test ...

MAŠA: Menstruacija mi je zamujala, ampak ti nisem nič rekla, da ne bi blo spet razočaranje ... Sej veš.

MILAN: A plus je? Kar plus je?! Zares je plus?

MAŠA: Ja! Ratalo je! Mogoče, ker sem že nehala upat ... Nisem več razmišljala ... in evo! Uspel nama je!!

MILAN: Maša! Mašika!

Milan dvigne Mašo in jo zavrti po sobi.

MILAN: Bravo, lubica, bravo.

MAŠA: Uspel nama je.

Spusti jo na tla.

MAŠA: No, meni je uspelo. Končno sem bla noseča. Najprej je bil Milan čist šokiran, ampak sčasoma je bil še skor bolj vesel kot jaz. Nikol ni spraševal ali računal dneve – kdaj, kje, kako. Počakala sva še do prvega ultrazvoka, potem pa sva dala ven veselo novico! Vsem sva govorila, da sva naravno zanosila, in vsi so bili presenečeni. In veseli za naju. Res so bili veseli. Počutila sem se kot kraljica!

Maša v dnevni sobi z ogromnim nosečniškim trebuhom. Bere brošuro o porodu v vodi. Milan ji pripravlja smuti.

MILAN: A mal skute ti lahko dam not? Za beljakovine.

MAŠA: Lahko, če je iz trgovine. Sam da ni domača. Zarad bakterij.

MILAN: Okej.

MAŠA: Razmišljam, da bi menjala ginekologinjo. Za te zadnje preglede. Najboljše bi bilo, če bi lahko hodila kar v Postojno, ker bom tam rodila.

MILAN: V Postojno? Ljubljana je najbližje.

MAŠA: Ampak nimajo poroda v vodi. Pa v Ljubljani je gužva in se ti sploh ne posvetijo. Najrajši bi itak rodila doma, ob svečkah, z eno lepo muziko.

MILAN: Zmenila sva se, da greš v porodnišnico.

MAŠA: Ja, ja. Sej bom šla. Čeprav ... dula pravi, da bi komod rodila doma.

MILAN: Kdo?

MAŠA: Dula – spremljevalka pri porodu, saj sem ti povedala. Kristina ji je ime, zadnjič je bila pri meni. Ful je topla oseba.

MILAN: A ne bo Laura s tabo?

MAŠA: Ja, bo. Laura, dula, babica iz porodnišnice ... pa ti, itak.

MILAN: A ne bo gužva?

MAŠA: Eh, včasih so bile vse ženske iz vasi prisotne pri porodu. Pol je pa zahodna medicina to spremenila v medicinski postopek.

MILAN: Kakor hočeš. Samo da ne boš hotla roditi doma, v banji.

MAŠA: Tudi to bi zmogla.

MILAN: Verjamem, da bi. Izvoli vitamine. Vse moraš popiti.

MAŠA: Ja, doktor.

Milan prinese Maši velik kozarec smutija. Potem pospravi vse olupke v lonček za biološke smeti.

MILAN: Takoj bom nazaj. Samo tole odnesem. *Odnese smeti, sproti pobere pošto iz nabiralnika in se vrne z njo.*

MILAN: Nekaj je prišlo zate. Iz neke klinike?

MAŠA: Kaj? Daj sem. Kakšne klinike? Daj mi, no.

MILAN: Ne vem, pač ... Na kuverti piše, da je iz klinike ...

MAŠA: Daj. *Vzame kuverto.*

MAŠA: Aja ... To ... To ni nič. Tja sem se prijavila ne neke preiskave v nosečnosti.

MILAN: Kakšne preiskave?

MAŠA: Mah, nič. Lej, brez veze. Neke dodatne preiskave za ... neke bolezni, ki jih pri nas ne delajo.

MILAN: Aja?

MAŠA: Sej pol nisem šla! Sem ugotovila, da ni treba.

MILAN: In zakaj so ti to poslali?

MAŠA: Eh, najbrž kakšna reklama. Ni važno.

MILAN: A ne boš pogledala?

MAŠA: Ah, ne. Nočem se obremenjevat s tem. *Raztrga kuverto.*

MILAN: Prav. No, jaz grem. Ti pa počivaj.

MAŠA: Ja.

MILAN: Dijo.

Milan odide. Maša sestavlja raztrgane koščke.

MAŠA: Fak! Res sem se ustrašila. Ni mi bilo jasno, zakaj so poslali na moj naslov. Še posebej sem jih opozorila, naj mi vso dokumentacijo, račune in vse v zvezi s postopkom pošiljajo na Laurin naslov. Še dobro, da sem bila doma. Strah, da bi Milan kaj izvedel, mi je najedal živce. Ponoči sem včasih sanjala o tem, o tej laži ... Se zbujala prestrašena. Namesto da bi bilo vedno

lažje, je postajalo vedno težje skrivat. Kliniki sem napisala urgentni mejl s tremi klicaji in jim še enkrat podčrtala pravi naslov za pošiljanje ... Potem sta minila še dva mesca in končno je prišel veliki dan.

Maša sedi na kavču in predihava popadke. Zraven sta Laura in Milan.

MAŠA: Au, au, auuuu.

LAURA: Poglej na timer.

MAŠA: Tri minute.

LAURA: Po mojem je to to.

MAŠA: Milaaan! Gremoooo!

MAŠA: In potem smo se spokal vsi trije v avto in v Postojno. Filip se je rojeval 14 ur. Na koncu sploh nisem mogla roditi v vodi. Na svet je prišel s carskim rezom. Nič ni šlo po planu. Po porodu je bilo težko. Na trebuhu sem imela rano in dojenje ni steklo. V glavnem sem se cele dneve ukvarjala s črpanjem mleka in učenjem dojenja. Ampak Filip ... Filip je bil zdrav in krasen dojenček! Sej je bilo naporno, ampak ... Ne znam povedat, kako je ta otrok vse spremenil. Ko sem ga pestovala in stiskala k sebi, sem se počutla ... Kot da sem zaljubljena. Ko se mi je nasmejal, ko me je pobožal s tisto rokico, ko se je doжил pri meni – jaz sem bila ... ne vem ... enostavno srečna. Vsi so govorili, da se je vrgel po meni. Včasih je kdo skušal najti kaj Milanovega. Glej, enaka ušesa ima kot ti. Ali pa enak nos. Za tolažbo. V resnici mu ni bil čist nič podoben. Milan se ni sekiral. Govoril je, da še dobro, da ima vse po meni, ker sem jaz ta lepša. Mene je pa vsakič zbadlo. Nisem mogla pozabit na tisto. Kljub veselju z otrokom je bil vedno z mano tisti črni madež, kot neka temna skrivnost, ki sem jo morala odrivat stran. Postala sem paranoična, vedno na preži, ali Milan mogoče kaj sumi. V njegovih očeh, v njegovih kretnjah sem iskala znake. Zdelo se mi je, da mora bit Filip čim več pri meni, v mojem naročju, da Milan ne bo opazil. Pregarjala me je misel, da bom morala celo življenje to prenašat. Minilo je eno leto in prišel je Filipov prvi rojstni dan.

Otroška zabava. Baloni, dekoracije. Na mizi so prigrizki in prazne steklenice šampanjca. Maša, Laura, Milan in nekaj prijateljev.

MAŠA: En mesec sem načrtovala to zabavo. Stanovanje in hodnik sem okrasila v modri in srebrni barvi. Obesila ogromne balone s številko ena. Spekla mafine s srebrnim premazom in modrimi zvezdicami. Kupila sem otroški šampanjec in nekaj flaš navadnega. Iz papirnatih krožnikov sem izdelala maske gozdnih živali in potem sem hotla, da bi si vsak dal eno masko gor pa oponašal eno žival za Filipa. Da bi se povezali z njim pa da bi se otrok zabaval. No, in namesto da bi se igrali s Filipom, so se raje nalivali s šampanjcem.

Po radiu igrajo otroške pesmi. Potem Milan nastavi drugo glasbo, stare rock uspešnice.

MAŠA: Milan je vrtel svoje stare plošče, punce so postajale vedno glasnejše, cvilile so in se smejale njegovim glupim šalam. Tipi so se pa drli eden čez drugega. Bila sem besna, obnašali so se, kot da so prišli na pijansko veselico za odrasle.

MAŠA: Pa kaj je z vami?! To je otroška zabava!

MILAN: Maša, pretiravaš. Ljudem grejo te igrice na živce. Ni spontanosti.

MAŠA: Resno? Jaz grem ljudem na živce?

MILAN: Nisem reku ti. Te trapaste igre tvoje.

MAŠA: Trapaste?!

MILAN: Ja, težiš ljudem, no! Pusti nas. Zabavamo se.

MAŠA: Očitno ti je vseen za otrokov rojstni dan! Vseen ti je za Filipa! Itak da ti je vseen, če pa sploh ni tvoj!

Nastane neprijetna tišina.

MAŠA: Ko sem to izrekla, so mi šli mravljinici po hrbtu. Besede so kar same zletele iz ust. Filip je začel histerično jokati, Milan me je gledal ... jaz pa sem hotela samo izginit. Vzela sem Filipa in šla z njim ven. Na dolg sprehod. Zaspal je v vozičku. Ko sem prišla nazaj, ni bilo nikogar več. Milan je pospravljaj po kuhinji.

MAŠA: Sej veš, da nisem resno mislila. Tisto sem kar tko rekla. V jezi. Brez veze.

MILAN: Mhm.

MAŠA: Hecala sem se, okej? Neumen joke, oprosti. Jezna sem bla.

MILAN: Okej.

MAŠA: Oprosti.

MILAN: V redu je, Maša.

MAŠA: Rekel je, da je v redu. Pa ni bilo v redu. V srce se mu je zažrl majhen črviček dvoma. In ta črviček ga je glodal. In postajal vedno večji. Po tistem je bilo vse drugače. Milan je postal sumničav. Pogosto je bil odmaknjen in zamišljen. Dokončno pa je vse skupaj zajebala Laura.

Nedelja popoldne. Milan kuha kavo. Pri vratih pozvoni. Milan gre odpret.

MILAN: O, živjo.

LAURA: Z Mašo sva zmenjeni.

MILAN: Ni še prišla s sprehoda.

LAURA: Aha, aha. Okej, pridem kasnej ...

MILAN: Ne, no. Prid naprej. Lahko jo tuki počakaš. Ravno kuham kavo. Bi kavo?

LAURA: Okej. Lahko eno kavo. Hvala.

Laura stopi naprej in se usede. Milan naliže kavo.

LAURA: In? Kako kej mali? Se je že navadil na vrtec?

MILAN: Ja. V redu je. Super.

LAURA: Aha. Super.

MILAN: Laura ... Jaz vem.

LAURA: Kaj veš?

MILAN: Maša mi je povedala.

LAURA: Kaj ti je povedala?

MILAN: Sej veš. Glede Filipa.

LAURA: Ja, kaj?

MILAN: Da nisem jaz njegov foter. *Tišina.* Nima smisla, da zanikaš, ker mi je vse priznala.

LAURA: Šit. Ne bi ti smela povedat.

MILAN: Najbrž jo je pekla vest.

LAURA: Fak, Maša. Ne bi smela povedat. Šit, Milan. Žal mi je.

MILAN: Ti si vedla za to?

LAURA: Res mi je žal za vse. Samo ne zdej nardit kake neumnosti. Razmišljaj z glavo. Pust ego ob strani.

MILAN: Kako je lahko ... Šla s tistim sodelavcem!?

LAURA: Ne ... Kaj? S kakšnim sodelavcem ...

MILAN: Kdo pa je bil pol? Kdo je bil? Laura?

LAURA: Na kliniko sva šli ... v tujino ... po donatorsko spermo.

MILAN: Jebenti! Pol je res to nardila?! Res je to nardila?!

LAURA: Ni ti povedala ...

Milan vzame jakno in avtomobilski ključ in odide iz stanovanja.

LAURA: Fak, zajebala sem.

MAŠA: Ja. Zajebala je. Klasičen trik. Laura me je panično klicala in mi vse povedala. Srce mi je razbijalo dvesto na uro, ko sem potiskala voziček proti domu. Laura je šla, še preden sem prišla domov. Ni me hotla srečat. Tud Milana ni bilo nikjer. Filipa sem odpeljala k mami, se vrnila domov in čakala. Tekel mi je mrzel pot od živčnosti. Čudno sem se počutila. Nekako v šoku, ampak hkrati olajšano. Ni bilo več poti nazaj. Vse sem morala dat ven, vse priznat. Čez kakšno uro je prišel. Ni bil pijan, ampak v njegovi sapi sem zavohala alkohol.

MAŠA: Milan –

MILAN: Sam pust me. Prišel sem po stvari.

MAŠA: Kakšne stvari?

Milan gre v sobo in začne jemati iz omare svojo obleko.

MAŠA: Kaj delaš?

MILAN: Pakiram.

MAŠA: A se lahko pogovoriva? Pogovarjaj se z mano. Milan? Prosim?

MILAN: A zdej bi se pogovarjala ... Kje si bila pa prej?! Dve leti si mi lagala v obraz.

MAŠA: To sem naredila za naju.

MILAN: To si nardila zase. Čist samo zase!

MAŠA: Prav. Pa zase! A je to zdej važno? To sem naredila, ker nisem imela druge možnosti. A hočeš, da grem na kolena? Šla bom na kolena.

MILAN: Nehaj. In kdo je? A? Kdo je oče?

MAŠA: Ne vem ... Neki donator pač.

MILAN: Kako ne veš, kdo je otrokov oče?

MAŠA: Ti si njegov oče.

MILAN: Nič mojega nima, nič moje krvi. Tud za en noht mi ni podoben. Okrog si me prnesla, samo izrabla si me.

MAŠA: Tebe ima rad! Tebe ima za očeta.

MILAN: Kako nej ti še kdaj zaupam, Maša?!

Milan vzame torbo in gre proti vratom.

MILAN: Grem k Bojanu za par dni. Pridem nazaj. *Odide.*

MAŠA: In je kar šel. Ni ga bilo domov cel teden. Tudi na telefon se ni javil.

Samo napisal mi je sms, naj ne skrbim zanj. Da rabi mal časa. Kolk časa?

En teden, dva tedna? Kolk časa?! No, potem se je končno prikazal. Prišel je in spakiral še ostale stvari.

MILAN: V Avstrijo grem. Samo začasno. En šiht sem dobil tam.

MAŠA: Čaki, kaj?! V Avstrijo?

MILAN: Ja, delat grem. Dobr plačajo. Dobra pogodba. Pošiljal vama bom denar.

MAŠA: Midva te rabiva tuki. Da si z nama. Doma.

MILAN: Za neki časa moram stran, Maša. Boljše bo za vse. Ne morem se kar obnašat, kot da ni nič.

MAŠA: Obnašaj se odgovorno ... kot odrasla oseba.

MILAN: Ti si to nardila za mojim hrbtom. Zato mi ne govori o odgovornosti.

MAŠA: Nočem, da greš!

MILAN: Samo začasno. Pogodbo sem podpisal za pol leta, potem bom pa videl.

MAŠA: Za pol leta?! Veš, kolk je to? Sin te ne bo videl pol leta??

MILAN: On mi moj sin.

MAŠA: To mi je zaprlo usta. »On ni moj sin. On ni moj sin.« Kar stala sem tam in nisem vedla, kaj naj še rečem. Milan je začel nosit svoje stvari iz stanovanja. Pobral je svoje knjige, svojo obleko, svojo športno opremo ...

MAŠA: A ne boš niti toliko počakal, da grem ponjga v vrtec? Se ne boš vsaj ... vsaj poslovil?

MILAN: Ne morem. Ti mu povej, da ... da ga imam ... da ga bom poklical. In vsak mesec ti bom nakazal denar.

MAŠA: Ne rabim denarja ...

MILAN: Rabiš.

MAŠA: Zakaj ne ostaneš z nama, pizda?!

MILAN: Lej ... Mogoče boš enkrat razumela.

MAŠA: Ne razumem ... Kaj sva ti nardila?

MILAN: Nehaj, Maša. Dobr veš, kaj si mi ti nardila. Ne Filip. Ampak ti.

MAŠA: In je pobral vse svoje stvari in šel. Kar tako. Čez noč sva ostala sama. Nisem imela pojma, kako bom zmogla. Na srečo sta mi mami pa oči velik pomagala. In Laura. Prvi mesec je nekako minil. Vrtec, služba, gospodinjstvo. Filip je shodil. Ko sem ga gledala, kako s ponosom dela prve korake, sem pozabila na vso utrujenost. Minilo je še par mesecev.

Milan mi je nakazoval denar. Večkrat me je klical, prosil za Filipove slike. Nisem vedla, a naj mu jih sploh še pošiljam ali ne. Nisem vedla, kaj naj čutim, a naj bom jezna nanj, naj ga sovražim, al naj ga po drugi strani celo razumem ... V glavi sem imela eno veliko zmedo. In pogrešala sem ga. Močno sem ga pogrešala. In potem ... Potem se je kar naenkrat prikazal na vratih.

Maša gre odpret. Pred vrati stoji Milan.

MAŠA: Kaj pa ti tuki?! Mislim ... Lahko bi prej poklical.

MILAN: Hotel sem te videt. Takoj.

MAŠA: A nisi ti v Avstriji?

MILAN: Ne več. Odpoved sem dal.

MAŠA: Dej, prid naprej.

MILAN: Kje je Filip?

MAŠA: Spi. Pozn je že. Used se nekam.

MILAN: Šit, Maša ...

MAŠA: Kaj je? Kaj je s službo?

MILAN: Neki se je zgodil na šihitu. Sodelavc je padu s strehe. Na gradbišču.

MAŠA: Aja? Šit.

MILAN: Grozn je blo. Ni mogu vstat. Ni mogu premikat nog. Ležal je tam v bolečinah, bruhal je ... Grozn. Ko smo čakal rešilca, je kar naprej klical ženo pa otroke. Spraševal je, kje so. Znova in znova. Tisto noč nism mogu spat. Mislu sem nate, na Filipa. Na vse, kar se je zgodil. Mislu sem tud na svojga fotra. Nej počiva v miru, ampak on ni bil ... A veš, ni bil ravno zgled očeta. Delal je kot šofer tovornjaka. Mednarodne fure. Večino mojga otroštva ga ni blo, pizda. In pol sem pomislu ... Milan, kaj delaš tuki v Avstriji? Pizda, kaj delaš? Maša ... Fak, zajebal sem.

MAŠA: Sej ... Nisi samo ti kriv. Tud z moje strani ni blo vse ...

MILAN: Ne vem ... Mislil sem, da bo lažje, če grem stran. Pobegniti sem hotu al kaj.

Samo stran od vsega.

MAŠA: Stran od naju.

MILAN: Ne od vaju. Samo stran od ... od moje jeze. Od tega občutka, da si me prevarala ... ne vem. Grozn sem se počutu. A razumeš?

MAŠA: Ne vem ... Ne vem, če čist razumem.

MILAN: Lej ... Rad bi probal. Pogrešal sem vaju. Tok sem te pogrešal, Maša.

MAŠA: Fak, Milan. Veš, kako sem jaz tebe pogrešala! Ne vem, a bi te objela al bi te klofnila, pizda.

MILAN: Oprosti.

MAŠA: In kaj če boš spet dobil te ideje, da moraš stran? A boš spet bežal, ko bo ratal težko?

MILAN: Ne, pizda. Ne bom. Hočm bit s tabo! Z vama.

MAŠA: Okej. Bomo vidli sproti, kako bo. To je vse, kar ti loh zdej rečem.

MILAN: Šit, Maša, če bi lahko čas zavrtel nazaj ...

MAŠA: Okej okej, bova probala.

MILAN: Ja?

MAŠA: Že zarad Filipa.

MILAN: Okej, okej.

MAŠA: Bova vidla, kako bo šlo.

MILAN: A te lahko ... A te lahko objamem?

Vdih in izdih.

MAŠA: Lahko.

O smislu vsega

- Vesolje je nastalo z velikim pokom pred štirinajstimi milijardami let, ko so se iz nič pojavili čas, prostor in energija! Iz neznanega vzroka je vesolje eksplodiralo iz mikroskopsko majcene točke. V prvi tisočinki sekunde se je prostor napihnil za 10^{78} -krat! Big bang, baby! Rojstvo vesolja!
- Na začetku sta bila vodik in helij. Zaradi medsebojne privlačnosti so nastali plinasti oblaki. Ko je masa postala dovolj velika in so se jedra atomov dovolj približala, se je prižgala termonuklearna reakcija. Začelo se je zlivanje jeder vodika v jedra helija in zasijala je prva zvezda! Rojstvo zvezde!
- Pred štirimi milijardami let je bila na Zemlji voda ali prajuha. In nežive molekule so se s povezovanjem oblikovale v strukturo, ki se je začela podvajati in prepisovati. In na neki točki je postala živa. Po neverjetnem naključju. Začetek življenja!
- Zakaj smo sploh tu? Zakaj sploh nekaj je in ni raje nič?
- Ali pa sploh ni bilo velikega poka in je naše vesolje samo eno od vesolj v različnih dimenzijah, ki se zaletavajo drugo v drugo, kar vedno znova sproža rojevanje in umiranje vesolja.
- Ali pa je vesolje pač nekdo ustvaril. Ker iz nič ni nič!
- Veriga DNK je napredovala do Homo sapiensa pred 200 000 leti. V zgodovini planeta je to kratka doba. Živimo v geološki dobi, ki se imenuje po človeku: antropocen – zaradi vpliva človeka na življenje nasploh. A kdaj se je ta doba začela: s poljedelsko revolucijo, z osvajanjem Amerike ali morda z atomsko bombo?
- Tukaj smo zaradi privlačnosti delcev, zbliževanja atomov, zaradi ljubezni. Tukaj smo zato, da smo z drugimi. Naša bit je sobit, vedno v sobivanju.